Пролетарии всех стран, соединяйтесь! פּראָלעטאַריער פֿון אַלע לענדער פֿאַראייניקט זיך! Proletarjusze wszystkich krajów, łączcie się! Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

УМОВЫ ПАДПІСКІ: На 1 м-ц 90 к.; на 3 м-цы—2 р.; на 6 м-цаў—5 р.; на 1 год—9 р. Зьмена адрасу: месцовага—10 к., гародняга—20 кап. Падпіска і абвесткі прымаюцца (трэці паверх) ад 9 гадз. р. Бел. Дзярж. [illegible] РЭДА[illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] (радок тэксту)—

ЗЬВЯЗДА

[illegible]ту камуністычнае партыі (бальшавікоў) Беларусі і Мен. АК КП(б)Б.

Рэдакцыя і галоўн. кантора: 1) Рэдактар прымае ад 11—1 гадз. дня: тэлефон № 10-74. 2) Сакратар рэдакцыі—ад 12 да 2-ое гадзіны дня; тэлеф. № 6-19. 3) Начны рэдактар (друкарня) ад 6 гадз. веч. тэл. № 6-42. Кірауў. Гэ. Канторыю Кантора абвестак і падпіскі тэл. № 781.

ЧАЦЬВЕР, 31 МАЯ 1928 г. № 124 (2931) Кошт асобнага нумару ўсюды 5 кап.

Год выданьня дванаццаты.

896. г. ЛЕНИНГРАД
Университетская Набережная 7/9
Фундамент. Библиотеке Лен. Гос. Университета
февр-дек. /в. . ./

2 ИЮН 1928

Аб масавай палітасьветнай працы ў вёсцы

(Пастанова сакратарыяту ЦККП(б)Б ад 21-га мая 1928 г.)

I. Сакратарыят ЦК КП(б)Б канстатуе:

а) незадавальняючае становішча палітасьветпрацы на вёсцы і слабое кіраўніцтва гэтай справай у першую чаргу з боку палітасьветорганаў;

б) адставаньне палітасьветнай працы ад тэмпу гаспадарчага і культурнага будаўніцтва, у задавальненьні ўзрослых патрэбнасьцяй мас; адставаньне на паасобных вучастках палітасьветпрацы (каапэрацыйная прапаганда, агранамічная прапаганда); нізкую якасьць палітасьветпрацы (каупанейшчына, шаблён, застойнасьць форм і мэтаду работы), недастатковае выяўленьне клясавага характару ва ўсёй палітасьветпрацы, неналаджанасьць адзінага плянавага кіраўніцтва ў справе культурнага абслугоўваньня мас рознымі арганізацыямі, якія вядуць масавую палітасьветпрацу ў вёсцы;

в) невыстарчальную палітасьветпрацу ў мэтах выхаваньня актыву з бедняты і батрацтва вакол чарговых задач партыі і савецкай улады (каапэраваньне сельскай гаспадаркі, калектывізацыя і г. д.);

г) слабы ахоп і ўцягненьне ў практычную палітасьветную працу дарослых сялян, асабліва жанчын і нацменшасьцяй.

II. У далейшым сакратарыят ЦК КП(б)Б прапануе:

1) Прыняць меры да больш рашучага разгортваньня і якаснага паляпшэньня масавай палітасьветнай работы навакол наступных асноўных задач партыі: а) растлумачэньне пытаньняў класавай барацьбы, б) уцягненьне мас у сацыялістычную перабудову вёскі і в) разгортваньне савецкай дэмакратыі, зьвяртаючы асаблівую ўвагу на арганізацыю масавай самакрытыкі.

2) Пытаньні калектывізацыі і культурнай рэвалюцыі па вёсцы палітасьветустановам паставіць у цэнтры сваёй працы. Наркамасьветы за летні пэрыяд перабудаваць праграмы сельгаспадарчых і каапэрацыйных гурткоў у праграмах палітасьветтэхнікумаў і на курсах хатнікаў вызначыць гэтаму пытаньню адпаведнае месца. Разам з Белдзяржвыдавецтвам, Наркамзямам [illegible]

[illegible] вайсковую прапаганду палітасьветустаноў, увязаўшы гэту работу з ваеннымі арганізацыямі, «Асоавіяхімам» і таварыствам Чырвонага Крыжу. Павялічыць склад гурткоў за лік сялянства. Паставіць сабе задачу поўнага ўцягненьня ў гурткі дэмабілізаваных чырвонаармейцаў і начскладу. У дакладах, гутарках, у мэтадраспрацоўках і інш. матар'ялах забясьпечыць клясавае выхаваньне кадраў. Прадугледзець мінімум выданьня неабходнай для работы масавай літаратуры і літаратуры для актыву на беларускай мове і забесьпячэньня ёю гурткоў і бібліятэк з восені бягучага году.

8) Улічваючы вялікае значэньне для масавай работы кіно, радыё, тэатру, у большай меры ўвязаць гэту работу з практычнай паліт-асьветнай працай на мясцох. Перагледзець і папоўніць вясковы кіно-фонд ідэалёгічна вытрыманымі фільмамі, адбіваючымі гаспадарчае і культурнае будаўніцтва, дабіўшыся ад Белдзяржкіно хутчэйшага выпуску фільм адпаведнага характару на беларускім матар'яле і асабліва арганізацыі беларускай кіно-хронікі. Забясьпечыць кіно-перасоўнікаў кароткімі тэзісамі для растлумачэньня карцін.

9) Адзначаючы слабую радыёфікацыю палітасьветустаноў і бязьдзейнасьць значнай часткі радыёўстановак, Наркампаштэлю і Наркамасьветы наладзіць пастаноўку рамонту радыёўстановак; на будучы гаспадарчы год прадугледзець павялічэньне водпуску сродкаў на радыёфікацыю палітасьветустаноў, пры чым дзяржаўныя сродкі павінны ісьці на дапамогу грамадзкай ініцыятыве на мясцох. Наладзіць тэхнічнае кіраўніцтва і інструктаж гурткоў радыё-аматараў. Распрацаваць для савету хат-чытален і гуртка мэтадычныя паказаньні па скарыстоўваньні радыё для масавай палітасьветнай працы.

10) Адзначаючы зусім слабую пастаноўку мастацкай работы палітасьветустаноў, няхватку п'ес, асабліва на беларускай мове для драматычных гурткоў у вёсцы і нездавальняемасьць іх зьместу (халтура, ідэалёгічная нявытрыманасьць) адсутнасьць мэтадычных паказаньняў, слабое разьвіцьцё іншых форм [illegible]

[illegible] Вальдэмараса прадстаўн[illegible]ом друку аб польска-літоўскіх адн[illegible]інах

КОЎНА, 29. Вальдэмарас, які нядаўна вярнуўся з Лёндану, даў інтэрв'ю прадстаўнікам мясцовага і чужаземнага друку наконт сваёй паездкі. Карэспандэнт „ТАСС" даў Вальдэмарасу запытаньне:

«Як перадавалі газэты, у інтэрв'ю з карэспандэнтам „Дэйлі Тэлеграф" вы сказалі, што магчымасьць саюзу паміж Літвою і Польшчаю залежыць ад Польшчы. Якія канкрэтныя ўмовы, пры якіх было-б магчыма ажыцьцяўленьне такога саюзу і ці можна з вашай заявы зрабіць вывад, што саюз быў-бы магчымым у выпадку, калі-б Польшча пашла на некаторыя ўступкі ў Літве?»

— Вальдэмарс адказаў: «Карэспандэнт перадаў не дакладны зьмест гутаркі, а толькі свой агульны вывад. Я зазначыў на ненармальнасьць нашых адносін з Польшчаю і пры гэтым заявіў, што лічу магчымым перагляд гэтых адносін. Я зазначыў далей, што, з моманту свайго ўзьнікненьня ў якасьці самастойнай дзяржавы, Польшча стала цэнтралісцкай дзяржаваю, ня гледзячы на тое, што ў Польшчы 60 проц. насельніцтва—нацыянальныя меншасьці.

Польшча не захацела стаць фэдэрацыйнай дзяржаваю. Фэдэрацыя вымагае некаторых прадпасылак, а імення—узаемнай згоды. Польшча-ж з самага пачатку заняла «няпрымірымую пазыцыю», пасварылася з беларусамі, украінцамі, немцамі, яўрэямі і літоўцамі. Момант арганізацыі фэдэрацыі быў прапушчаны. Я лічу яго беспаваротна страчаным.

Што датычыцца таго, ці захаваем мы нашу незалежнасьць і ці не пагражае нам з боку Савецкай Расіі небясьпека накшталт той, якая існавала з боку царскай Расіі, дык гэта пытаньне тэарытычнае і мае чыста акадэмічны характар. Я зазначаў, што пакуль нам пагражае польская небясьпека, а не расійская».

Карэспандэнт „ТАСС" даў далей запытаньне: „Ці трэба з сказаннага вамі зрабіць вывад, што вы лічыце магчымым наяўнасьць зазначаных тэндэнцый у палітыцы СССР?".

На гэта Вальдэмарс адказаў: „Я сказаў, што гэтае пытаньне акадэмічнае, не рэальнае. Я не зьбіраюся займацца мэтафізыкай і гадаць, што будзе з Савецкай Расіяй праз 50 ці 100 год. Калі займацца мэтафізыкай, дык можна было-б тыя-ж небясьпекі выказаць і ў адносінах да Нямеччыны. Я паўтараю, што Літва ў даным выпадку лічыць рэальную польскую небясьпеку, а не рускую".

* * *

КОЎНА, 30. У гутарцы з чужаземнымі карэспандэнтамі Вальдэмарас паведаміў, што ў Бэрліне дасягнута згода з Польшчаю адносна мясцовых зносін сялян, якія ўладаюць зямлёю, падзеленай дэмаркацыйнай лініяй. Згода будзе падпісана ў Бэрліне або Жэнэве.

Перайшоўшы да пытаньня аб зьменах канстытуцыі, Вальдэмарас заявіў, што парадак абраньня прэзыдэнта будзе ўстаноўлены спэцыяльным законам. Прынцып абраньня прэзыдэнта народам застаецца ў сіле. Дзяржаўная рада будзе [illegible] да выбараў у сойм і падрыхтуе закон аб парадку абраньня прэзыдэнта.

У сойме будзе каля [illegible] дэпутатаў, замест ранейшых 85.

На пытаньне аб тым, [illegible] адносіны Чэмбэрлена да [illegible] сталіцаю Літвы, Вальдэмарас адказаў, што Чэмбэрлен канстатаваў зацікаўленасьць Англіі ў захаваньні міру на ўсходзе Эўропы. У заключэньне Вальдэмарас заявіў, што да вырашэньня віленскага пытаньне польска-літоўская згода немагчыма.

Што-ж было сапраўды?

Дыму без агню ня бывае

Ва ўчарашнім нумары [illegible] нас быў зьмешчаны пераказ гутаркі Вальдэмараса з дыплёматычным карэспандэнтам англійскае буржуазнае газэты „Дэйлі Тэлеграф". На гэтае інтэрв'ю зьвярнулі ўвагу ўсе нямецкія газэты, адгодзячы від нав месца [illegible]цыяльным тэлеграмам сваіх лёнданскіх карэспандэнтаў з пераказам гэтага інтэрв'ю. Радасна адгукнуўся і польскі буржуазны друк, зьмяшчаючы тлустым шрыфтам тэлеграму бэрлінскага карэспандэнта ПАТ'а (Польск. тэлегр. агэнцтва) з пераказам інтэрв'ю Вальдэмараса паводлуг бэрлінскіх газэт. Адным словам, шум вышаў нямалы. І сапраўды, водлуг лёнданскага інтэрв'ю Вальдэмараса выходзіла, што Літва зьбіраецца вельмі крута і рэзка павярнуць сваю палітыку ў адносінах да Польшчы, ідучы насустрач самым затаёным польскім жаданьням. Паводлуг гэтага інтэрв'ю выходзіла, што Літва гатова наладзіць цесныя адносіны з Польшчаю бяз урэгуляваньня віленскага пытаньня, аддаючы яго на зацяжны разгляд розных міжнародных інстанцый і зусім ня ведаючы загадзя, што з гэтага выйдзе. Усяж ранейшая літоўская палітыка была пастроена так, што спачатку Вільня, а потым усё іншае.

Па інтэрв'ю выходзіла далей, што **Літва гатова да саюзу (!) з Польшчаю проціў СССР** *і што астаноўка толькі за Польшчаю, што ад Польшчы толькі залежыць магчымасьць гэтага саюзу ў будучыне, бо пакуль што Літва ня зусім давярае Польшчы. Гэта-ж сапраўды сэнсацыя, і ня дзіва, што нямецкія і польскія газэты аднесьліся да яе з такою ўвагаю. Ня дзіва таксама, што карэспандэнт ТАСС'у ў Коўні адразу пасьля прыезду Вальдэмараса ў Коўню задаў яму вышэйзьмешчанае запытаньне. І паколькі запытаньне ТАСС'аўскага карэспандэнта сфармулявана чотка і выразна, бярэ адразу, што называецца, „быка за рогі",—настолькі адказ Вальдэмараса такою выразнасьцю не адзначаецца. Вальдэмарас хоча паставіць справу так, што ён як быццам нічога падобнага не гаварыў, а гаварыў зусім адваротнае. Што да карэспандэнта, дык той перадаў не дакладныя словы Вальдэмараса, а толькі „свой агульны вывад". Але Вальдэмарас не заявіў ні ў Лёндане, ні цяпер у Коўні, што агульны вывад карэспандэнта „Дэйлі Тэлеграф" зусім няправільны. І як можа карэспандэнт вялікае газэты, не навічок у палітыцы, зрабіць „свой агульны вывад" у кірунку проста адваротным таму, што яму гаварылася?*

Тут ня зусім усё ясна, і адказ Вальдэмараса карэспандэнту ТАСС'а не выясьняе ўсяе гэтае справы. Да яе прыдзецца яшчэ вярнуцца.

Замах Лігі Нацый на згоду аб 8-гадзінным рабочым дні

ПАРЫЖ, 29. Адміністрацыйная рада міжнароднага бюро працы пры Лізе Нацый прыступіла да абмеркаваньня ангельскай прапановы аб пераглядзе вашынгтонскай канвэнцыі аб 8-мігадзінным рабочым дні.

На першым пасяджэньні 28-га мая рада большасьці 13 галасоў супроць 11 адхіліла прапанову [illegible]скага дэлегата аб прадстаўленьні [illegible] кастрычніка бягучага году міжнароднаму бюро працы дакладу аб пераглядзе вашынгтонскай канвэнцыі.

Па прапанове прадстаўніка францускага ўраду, рада ўхваліла рэзалюцыю, якая запрашае „дырэктара міжнароднага бюро працы, Альбэрта Тома прадставіць наконт [illegible] прапанову [illegible]

10 год на слаўным пасту

Юбілэй тав. Чычэрына

МАСКВА. 30-га мая адбылося 10 год ад дня назначэньня т. Чычэрына [illegible]

Вайна за цэнтральную ўладу ў Кітаі

ШАНХАЙ, 29. Афіцыйнае нанкінскае агэнцтва Го-Мінь паведамляе, што войскі Ен Сі-шана занялі Калган у Чжылійскай правінцыі. Галоўныя сілы Чан Кай-шы перайшлі раку Хуан-Хэ і пасоўваюцца ў напрамку да Цьзінаня на ўсходзе правінцыі Чжылі.

У каго ёсьць матка, таму і працаваць гладка

10 арыштаваных бела-эмігрантаў у сувязі з замахам на т. Лізарава—вызвалены.

— Ну, дзеткі, адпачылі,—пара за працу...

Злачынства ляднянскіх каапэратараў

Каапэрацыя прадала 30 вагонаў хлеба прыватнікам

Бедняні засталіся бяз хлеба

ВОРША. (Уласны кар.). Ляднянскае спажывецкае таварыства закупіла для забесьпячэньня патрэб насельніцтва раёну 30 вагонаў мукі і жыта. Атрымаўшы муку і жыта, каапэратары адразу на станцыі прадалі яго прыватным гандляром.

У цяперашні момант каля спажывецкага таварыства ў чаргах стаяць беднякі па хлеб, але... хлеба каапэратыў ня мае. Затое прыватнікі набіваюць сабе кішэні ад продажу

восені бягучага году масавай папулярнай літаратуры аб калектывізацыі сельскае гаспадаркі і культурным будаўніцтве беларускай вёскі. Асабліва распрацаваць пытаньне аб палітасьветнай працы сярод калектыўных гаспадарак.

3) Работу сярод беднаты і батрацтва праводзіць сыстэматычна, узяўшы рашучы напрамак на ўцягненьне іх у саветы, хаты-чытальні, нардамы, ва ўсе гурткі, асабліва палітычныя і агра-кааперацыйныя. У месячны тэрмін распрацаваць мэтадычны лісток аб працы сярод беднаты і батрацтва і забясьпечыць палітасьветустановы адпаведнай літаратурай. На курсах хатнікаў увесьці спэцыяльны цыкль аб гэтай працы.

4) Аграпрапаганду і кааперацыйную прапаганду НКА увязаць з задачамі партыі па калектывізацыі сельскае гаспадаркі і будаваць яе на падставе асаблівасьцяй і дасягненьняў кожнага раёну, сяла. Хатам-чытальням наладзіць экскурсіі сялян у прыкладныя калектыўныя гаспадаркі; у штодзённай працы забясьпечыць агітацыю і прапаганду нагляднымі матар'яламі аб карыснасьці калектыўных форм гаспадаркі, параўнаўча з дробнымі індывідуальнымі сельскімі гаспадаркамі (дыяграмы, плякаты ва ўсебеларускім і раённым маштабе).

5) Антырэлігійную прапаганду, якая цяпер праводзіцца ад выпадку да выпадку, і ў сувязі, галоўным чынам, з рэлігійнымі сьвятамі, перавесьці па рэйкі сыстэматычнай работы ў гуртках, увязаўшы яе з работай сельгаспадарчых і прыродазнаўчых гурткоў і таварыстваў «Бязбожнік» і ажывіўшы разам з гэтым работу антырэлігійных гурткоў вывучэньнем імі рэлігійных абшчын і сэкт у сваім раёне. НКА забясьпечыць гурткі і бібліятэкі мэтадычнай і даведачнай літаратурай і кнігамі на беларускай мове.

6) У сувязі з задачамі аб сацыялістычнай перабудове с. гаспадаркі. і перавыхаваньні самых мас, зьвярнуць увагу на барацьбу за новы быт, супроць п'янства, хуліганства і г. д., уцягваючы насельніцтва ў гурткі санітарыі, гігіены, антыалькагольныя, прыцягваючы да гэтай працы інтэлігенцыю (дактароў, настаўнікоў, аграномаў) і ячэйкі добраахвотных таварыстваў, скарыстоўваючы савецкія бытавыя кіно-карціны і распаўсюджваючы праз вясковыя бібліятэкі мастацкую і навукова-папулярную літаратуру. Зьвярнуць увагу на раструмачэньне бытавых пытаньняў і фактаў у нашай бягучай прэсе і асабліва ў насьценных газэтах. Даручыць НКА ўключыць бытавыя пытаньні ў выхаваўчую працу школ і дзіцячых дамоў. Арганізаваць грамадзкую думку вакол зьместу працы школ, дамоў (школьныя саветы, сходы бацькоў вучняў і г. д.).

7) У сувязі з задачамі абароны краіны і сацыялістычнага будаўніцтва БССР палепшыць масавую мастацкую работы (гурткі, харавыя, музычныя) і ... кіраўнікоў гурткоў, Наркамасьветы распрацаваць мерапрыемствы падрыхтоўкі кіраўнікоў гурткоў, скарыстоўваючы для гэтага сілы гарадзкіх тэатраў, мастацкіх і музычных школ. Зрабіць выданьне мэтадычных матар'ялаў, павялічыць лік вясковых п'ес на беларускай мове.

11) Работа сярод дарослых жанчын у працы палітасьветустаноў яшчэ не займае належнага месца. Гурткі дамаводзтва, ільнаводзтва, сельска-гаспадарчыя і інш. знаходзяцца бяз уплыву палітасьветустаноў. Дні сялянак па хатах-чытальнях ня ўсюды праводзяцца; жанчыны-актывісткі ў працу хат-чытален амаль што ня ўцягнуты; сувязь саветаў хат-чытален з жаночымі дэлегацкімі сходамі наладжана слаба. Часопіс «Работніца і сялянка» распаўсюджваецца, галоўным чынам, не палітасьветустановамі. Прыняць рад мер да зьнішчэньня паказаных недахопаў.

12) Узмацніць палітасьветработу ў мясцовасьцях з нацыянальным насельніцтвам (палякі, латышы літоўцы), праводзячы рашучую барацьбу з буржуазнымі нацыяналістычнымі і рэлігійнымі перажыткамі і ўвязваючы гэту работу з мерапрыемствамі палітычнага і эканамічнага парадку: сел.-гасп. падатак, калектывізацыя сел.-гасп. і г. д.

13) У далейшым зьвяртаць больш увагі на працу з палітасьвет. актывам. Перад правядзеньнем розных мерапрыемстваў склікаць нарады актыву, на якіх ставіць пляны правядзеньня гэтых мерапрыемстваў і абгаварваць вынікі работы. Пэрыядычна склікаць пры савеце хат-чытален кіраўнікоў чырвоных куткоў і актыву для інструктажу і мэтадычнага кіраўніцтва.

14) Улічваючы шпаркі рост чырвоных куткоў і чытальных пунктаў, што знаходзяцца на сродках саміх сялян, пры адставаньні росту хат-чытален, якія зьяўляюцца для іх кіруючымі цэнтрамі работы, паставіць задачай пашырэньне сеткі хат-чытален, знаходзячыхся на дзяржаўным бюджэце, згодна пяцігадовага пляну ня менш 2-х хат-чытален у год на кожную акругу.

15) У сувязі з новымі задачамі партыі, перагледзець і ўдасканаліць функцыі палітасьветорганаў: палітыка-асьветныя камітэты абярнуць, галоўным чынам, у органы плянуючыя і каардынуючыя работу паасобных арганізацый, якія вядуць масавую палітасьветную працу на вёсцы, лепш арганізаваць работу апорных пунктаў: хат-чытален, чырвоных куткоў, бібліятэк, лікпунктаў; лепш скарыстоўваць практыкантаў саўпартшкол і ВНУ.

16) Наркамасьветы і Акрвыканкомам прадугледзець у 1928-29 гаспадарчым годзе паляпшэньне матар'яльнага становішча і абслугоўваньня хат-чытален. У лістападзе 1928 г. даць даведку ЦК, што будзе зроблена ў гэтай галіне.

17) Дабіцца пералому ў радох вясковай партарганізацыі да правядзеньня масавай палітасьветработы, як часткі партыйнай работы. Рашучым чынам адмовіцца ад частай зьмены палітасьветпрацаўнікоў, а таксама і ад масавай іх мабілізацыі на доўгі час для правядзеньня палітычных кампаній, бяз вучоту выкананьня імі асноўнай іх працы. На сходах парт'ячэек ставіць пытаньні палітасьветпрацы. На пасяджэньнях раённых камітэтаў партыі сыстэматычна заслухоўваць справаздачы райпалітасьветкомаў аб іх рабоце. Зьвярнуць увагу Акругкомаў і райкомаў партыі на адпаведны надбор кадраў візавой палітасьветсеткі.

Аб дзяржаўным бюджэце СССР

МАСКВА, 30. Выконваючы пастанову III сэсіі ЦВК СССР, прэзыдыум ЦВК СССР прапанаваў СНК саюзных рэспублік прыняць да кіраўніцтва і выкананьня рад дырэктыўных пастаноў па адзіным дзяржаўным бюджэце. У галіне прыбытковае часткі бюджэту прэзыдыум ЦВК Саюзу адобрыў праведзены ў апошні час перагляд заканадаўства аб простых падатках у бок больш поўнага выражэньня клясавых асноў падатковае палітыкі і спрашчэньня сыстэмы ападаткаваньня.

Вакол справы Бела Куна

ВЕНА, 29. Прыехалі францускі адвакат Вілар і архітэктар Гурдэн. Міністр юстыцыі, з якім яны мелі гутарыць аб справе Бела Куна, адмовіўся прыняць іх.

* * *

ВЕНА, 29. Адзін з арыштаваных разам з т. Бела Кунам, былы намесьнік народнага камісара асьветы Вэнгерскай Савецкай Рэспублікі т. Лукаш звольнены з-пад арышту пад слова гонару.

Камуністычныя кандыдаты ў прэзыдэнты ПАЗШ

НЬЮ-ЁРК, 29. Канфэрэнцыя Ўоркерс-парты (камуністычная) пастанавіла высунуць на надыходзячых прэзыдэнцкіх выбарах кандыдатуру Фостэра ў прэзыдэнты і кандыдатуру Гітлоу у віцэ-прэзыдэнты ПАЗШ.

...кожныя 10 год".

Маршалак сэнату аб зьмене канстытуцыі і нацменшасьцях

Маршалак польскага сэнату граф. Шыманскі заявіў у Парыжы прадстаўніком друку, што заданьнем новага польскага парляманту зьяўляецца стабілізацыя „мудрае палітыкі Пілсудзкага" праз такую рэформу канстытуцыі, якая зрабіла-б немагчымаю занадта частую зьмену ўрадаў.

Ня зважаючы на працэс Грамады і рад іншых вялікіх палітычных працэсаў у Заходняй Беларусі і Украіне, Шыманскі меў сьмеласьць заявіць, што нацменшасьцям жывецца ў Польшчы добра, што яны на апошніх выбарах прадэманстравалі сваю салідарнасьць з Польшчаю, і што гэта зьяўляецца вынікам „мудрае палітыкі Пілсудзкага".

Прысуд па справе «Грамады», абвешчаны праз два дні пасьля заяў Шыманскага, зьяўляецца наглядным доказам „мудрае палітыкі Пілсудзкага" і прыхільнасьці ў адносінах да нацменшасьцяй.

Школьны прымус

Міністэрства асьветы выдала загад аб увядзеньні абавязковага навучаньня на абшарах Віленскага, Навагрудзкага, Палескага і Валынскага ваяводзтваў. Школьны прымус датычыць усіх дзяцей, дасягнуўшых 7 гадоў, і дзяцей, радзіўшыхся ў 1915—1920 гадох, калі яны ўжо вучыліся ў школах у 1927-28 школьным годзе.

Пры адсутнасьці беларускіх школ, польскі ўрад спадзяецца яшчэ болей узмацніць тэмп спольшчываньня беларускіх дзяцей.

...на ўсходзе правінцыі Чжылі.

...і, прыблізна ў 120 клм. на паўднёвы захад ад Цянь-Цьзіня) на днях чакаюцца сур'ёзныя бяі. Паводле вестак друку, там згуртованы арміі паўднёўцаў і паўночцаў у 200.000 штыкоў кожная. Фронт расьцягнуты на 200 міль.

* * *

ШАНХАЙ, 29. паводле вестак друку, нанкінскі ўрад пастанавіў у выпадку ўзяцьця Пекіна, пакінуць Нанкін сталіцай Кітая.

„Камуністычная змова" ў Манчжурыі

ТОКІЁ, 29. Цэнзура дазволіла апублікаваць паведамленьне аб „грандыёзнай камуністычнай змове", якая выкрыта некалькі месяцаў таму назад у Квантунскай вобласьці. (Квантунская вобласьць знаходзіцца на поўдні Манчжурыі; здана пекінскім урадам у „арэнду" Японіі; фактычна зьяўляецца японскай тэрыторыяй). У паведамленьні сьцьвярджаецца, што „змова была арганізована з мэтаю забойства японскіх грамадзян і выгнаньня японцаў з Квантунскай вобласьці". Арыштавана 50 чалавек.

За адзіны пралетарскі фронт

ПАРЫЖ, 29. Орган францускай камуністычнай партыі «Юманітэ» публікуе адозву унітарнай канфэдэрацыі працы (рэвалюцыйнае аб'яднаньне прафсаюзаў). Адозва выкрывае кааліцыю рэфармістых з прадпрыемцамі і рэакцыяй у часе выбараў і супрацоўніцтва ўсеагульнай канфэдэрацыі працы (рэфармісцкай) з капіталістымі.

Адозва заклікае рабочых стварыць адзіны пралетарскі фронт, які павінен быць процістаўлен капіталістычнай рацыяналізацыі.

ПАГРОЗЫ АФІЦЫЁЗУ ПІЛСУДЗКАГА

Афіцыёз Пілсудзкага «Глос Правды» адгукнуўся на абвяшчэньне літоўскае канстытуцыі з яе пунктам аб Вільні ў сваім уступным артыкуле за 27 мая. «Літва хоча мець сталіцу ў Польшчы» — так двузначна называецца гэты артыкул.

«Глос Правды» насьміхаецца з гэтае папяровае (як ён кажа) анэксіі Вільні літоўскімі нацыяналістымі і заяўляе, што калі-б што-небудзь падобнае здарылася ва ўзаемаадносінах дзьвёх іншых дзяржаў, дык няўхільным вынікам была-б вайна. У гэтым-жа выпадку такога выніку ня будзе, бо да Літвы ўсе перасталі ўжо адносіцца паважна.

Пераходзячы да пытаньня, як адносецца польскі ўрад да гэтага кроку Літвы, «Глос Правды» заяўляе:

> **„Польскі ўрад бясумліўна будзе змушаны належным, хоць мірным, спосабам рэагаваць на ваяўнічы акт п. Смэтоны, а таксама апыніцца перад неабходнасьцю рэагаваць і Ліга Нацый, якая, апіраючыся на пастанову канфэрэнцыі паслоў, дала санкцыю міжнароднага права на прыналежнасьць Вільні да Польшчы. Як-бы далёка не дасягалі імкненьні літоўскага дыктатара, Ліга Нацый не сагнецца перад яго дэкрэтам, які адным махам перакрэсьлівае рэзалюцыю канфэрэнцыі паслоў, прынятую па выразнай просьбе ковенскага ўраду"(?).**

Іначай кажучы, афіцыёз Пілсудзкага заяўляе, што Польшча будзе скардзіцца на Літву ў Лігу Нацый і што Ліга павінна будзе ізноў заняцца разглядам польска-літоўскіх адносін. — Гэтая грозьба пачаць ізноў казку пра белага бычка не такая ўжо страшная. Але далей афіцыёз намякае, што з часам і сапраўды Літва са сваёю сталіцаю можа апынуцца ў межах Польшчы і што раней ці пазьней ковенскія дзеячы апынуцца

> **„перад неабходнасьцю павароту да гістарычнае падставы польска-літоўскага сужыцьця, як адзінага спосабу ратавацца ад ідэалёгічнае пусткі, у якой захаваньне вольнасьці робіцца ўтопіяй".**

Пілсудчыкі з «Глосу Правды» цьвёрда вераць, што раней ці пазьней Польшчы ўдасца праглынуць такі Літву.

Успамінаючы далей, як Літва зацягвае перагаворы, нібы-та слухаючыся нейкіх тайных уплываў, «Глос Правды» заяўляе:

> **„Блізіцца момант, калі прыдзецца разважыць, ці трэба будзе і якія трэба будзе зрабіць крокі з польскага боку, каб адабраць у ковенскае гульні выгляд добрае волі ў адносінах да ясных пастаноў рады Лігі і эўрапейскага дзяржаўнага розуму, скіраванага да разбудаваньня і замацаваньня міру".**

Мы таксама будзем чакаць, якія крокі Польшча палічыць неабходнымі дзеля «павароту да гістарычнае падставы польска-літоўскага сужыцьця», гаворачы словамі «Глосу Правды».

...чаргах стаяць беднякі па хлеб, але... хлеба кааператыў ня мае. Затое прыватнікі набіваюць сабе кішэнькі ад продажу хлеба, які яны набылі ад кааператыву.

У кулацкай Літве

ВЫЕЗД У ПОЛЬШЧУ ГРАФ. ГЭРБАЧЭЎСКАГА

У пачатку чэрвеня выяжджае ў Польшчу граф. Гэрбачэўскі, вядомы сваім палёнафільствам і няўдалаю пробаю прымірэньня Літвы з Польшчаю.

БУДАВАНЬНЕ ЧЫГУНКІ ТЭЛЬШЫ—КРЭТЫНГА

Літоўскае чыгуначнае кіраўніцтва абвясьціла конкурс на пабудову чыгункі Тэльшы—Крэтынга, працягам 73 клм. Такім чынам Шаўлі будуць мець чыгуначнае злучэньне з Клайпэдаю.

Адкуль кіраўніцтва дэфіцытных літоўскіх чыгунак узяло грошы на пабудову новае лініі, яшчэ невядома.

АСАДНІЦТВА

Літоўскі ўрад пачаў расьсяляць на пагранічча з Польшчаю былых вайсковых літоўскае арміі. За апошнія некалькі месяцаў надзелена зямлёю больш 1.000 сем'яў.

САМАГУБСТВА ЛІТОЎСКАГА КАМЭНДАНТА

У літоўскім гарнізоне раёну Гольмы-Вальмэр салдаты адмовіліся ад выкананьня загадаў камэнданта раёну. Камэндант пакончыў з сабою.

Сойм і прэзыдэнт паводле новае канстытуцыі

КОЎНА, 29. Згодна новае канстытуцыі Літвы прэзыдэнт рэспублік абіраецца на 7 год, сойм—на 5.

ГОРА АД ЛІШКУ

Або як Дзяржгандаль падрыхтаваўся да экспарту

Загатоўчыя арганізацыі, як звычайна, некалькі ёжыліся, хісталіся сумняваліся, але ўсё-ж было пастаноўлена—у гэтым годзе мы ў Беларусі загатаўляем 140 вагонаў яек для экспарту і ўнутранога спажываньня.

У гэтым годзе загатоўкай яек займаецца «тройка»—Белдзяржгандаль і абедзьве сыстэмы кааперацыі—сельска-гаспадарчая і спажывецкая. Але ўсе сабраныя партыі яек сьцякаюцца ў Дзяржгандаль—ён яйкі сартуе, адбірае для экспарту, хавае на складах, загатаўляе тару. Што-ж, Дзяржгандлю і кнігі ў рукі—ён мае шматгадовую практыку, спэцыялістых-сартыроўшчыкаў і ўсякае іншае.

Падыйшоў пачатак яйкавага сэзону—загатоўка ідзе вяла, туга. Усхваляваўся Наркамгандаль—ня будзе выканан экспартны плян, заварушыўся і друк, у асобку наша газэта загаварыла аб непарадках у загатоўцы яек.

Ну, а Дзяржгандаль слухаў, чытаў і моўчкі праглынаў гэтыя горкія пілюлі, не спадзяючыся на тое, што загатоўка ўзьнімецца, зробіць скок у гору.

Але здарылася нешта нечаканае для Дзяржгандлю, але наогул зусім натуральнае і нармальнае зьявішча—загатоўка яек у маі моцна паднялася—ужо выканана адна трэцяя частка гадавога заданьня.

Здавалася-б, Дзяржгандлю толькі і радавацца, гледзячы, як яйкі ўсё прыбываюць і прыбываюць на загатоўчыя пункты.

Але Дзяржгандаль замест гэтага зрабіў трагічную міну і закрычаў:

— Каравул!

У чым справа? Чаму Дзяржгандаль трасецца ў гістэрыцы? Аказваецца—не хапае сартыроўшчыкаў, няма тары, няма стружак, горы яек валяюцца на складах.

Не хапае сартыроўшчыкаў для адбору яек і замаруджваецца адпраўка. Недахоп скрынак і асабліва стружак для ўпакоўкі яек пагражае вялікімі непрыемнасьцямі і нават зрывам экспартнага пляну.

Калі скрынкі яшчэ можна пасьпех як-небудзь падрыхтаваць праз некаторы час, дык стружак не дастаць. У Беларусі зараз няма стружак (Лесбел спыніў іх выраб), дый стружка сырая не падыходзіць—псуе прадукт—патрэбна сухая вытрыманая стружка (ня менш гадовага запасу).

Дзе-ж яе зараз возьмеш—гэтую вось стружку? Хіба пакінуць яйкі валяцца і псавацца на складах і паехаць на Украіну адшукваць стружку?

Пэрспэктыва не...

Але чытач запытае—як-жа гэта магло здарыцца? А вось як.

Нарада па садзейнічаньні экспарту пры Эканомнарадзе два разы (9-га сьнежня і 11-га лютага) абмяркоўвала пытаньне аб патрэбнасьці загатоўкі тары для поўнага абхопу экспартных патрэб. Своечасова былі даны катэгарычныя заданьні Дзяржгандлю, Лесбелу і Белсампрамсаюзу.

Белсампрамсаюз прапанаваў Дзяржгандлю—дайце заказы на тару. Але Дзяржгандаль устрымліваўся, Дзяржгандаль не сьпяшаўся з заказамі. Дзяржгандаль, бачыце, прывык да марудных, вялых загатовак і не чакаў такое пасьпяховасьці.

Народная прыказка кажа: «ад прыбытку галава не баліць». Але тут атрымаўся адваротны малюнак. Дзяржгандлю забалела галава ад прыбытку, ад лішкаў.

Нас-бы ня вельмі непакоіў боль галавы Дзяржгандлю, каб ён не адбіваўся на добрым стане нашага экспарту і на інтарэсах нашых спажыўцоў.

Л. Нэфэдаў.

ПРАЦЭС ШАХЦІНСКІХ ШКОДНІКАЎ

Малюнкі шкодніцтва і зьверства з рабочымі падсудных Нашывачнікава і Васільлева

Паказаньні сьведкі Дамненка

МАСКВА. 29 мая суд дапытваў сьведку Дамненка, бліжэйшага памоцніка падсуднага Нашывачнікава. Калі Дамненка прыехаў на капальню „Пралетарскай дыктатуры", камуністыя—кіраўнікі рудні і прафэсыянальная арганізацыя—хацелі назначыць яго загадчыкам капальні, але старшы тэхнічны пэрсанал не хацеў гэтага. Умовіліся, што ён будзе намесьнікам. Нашывачнікаў адразу сустрэў яго няпрыхільна. Нашывачнікаў доўга дамагаўся, каб сьведка ня быў дапушчаны да прац непасрэдна ў капальні, а загадваў толькі работамі на паверхні. Дамненка, нарэшце, дасяг таго, што было загадана выкарыстаць яго на горных работах. Тут сьведка заўважыў, што парадак горных работ зусім не адпавядае правілам. Аб гэтым сьведка ня раз паперажаў Косьненка. Калгавава і Нашывачнікава, але работы адбываліся далей па-ранейшаму.

— У той час,—расказвае сьведка, быў на капальні малады інжынэр Ліўшыц. Калі Ліўшыц стаў весьці работу згодна з правіламі горнай навукі, дык яго пастараліся ўбраць. Наконт працы на тым вучастку, дзе працаваў Ліўшыц, Дамненка кажа:

— Увесь гэты вучастак сьвядома тармазіўся, ня гледзячы на тое, што ён даваў да 70—80 проц. здабычы ўсёй капальні. Капальня давала 45—50.000 пудоў у суткі, а магла-б даваць 150.000 пудоў. Далей сьведка расказвае аб тым, як заведама ненатазгодна выкарыстоўваліся ў капальні № 2, дзе працаваў Нашывачнікаў, урубавыя машыны.

Удушэньне рабочага Зайцава

Дамненка падае некалькі выпадкаў аб тым, як Нашывачнікаў стараўся выставіць камуністых ворагамі рабочых. Надта моцна абурыла сьведку адно злачынства, якое ён прыпісвае выключна Нашывачнікаву і Васільлеву. Гэтае злачынства заключалася ва ўдушэньні на сьмерць рабочага Зайцава. Удушэньне здарылася з прычыны таго, што, ня гледзячы на загад з боку сьведкі Васільлеву—праветрыць капальню, загад ня быў выкананы. Рабочыя былі пасланы ў неправетраную капальню. У выніку—адзін сьмертны выпадак і каля 50 чалавек атручаных, якія патрабавалі бальнічнага лячэньня.

На запытаньне аб удушэньні ў капальні рабочага Зайцава падсудны Нашывачнікаў заявіў, што ён катэгарычна адмаўляе гэты факт. Такую-ж заяву зрабіў і падсудны Васільлеў.

Сьведка Ліўшыц расказвае аб цяжкіх умовах работы і аб невыстарчальнай вэнтыляцыі работ, аб чым ён неаднокраць гаварыў Нашывачнікаву. На яго заўвагі не зьвярталася ўвагі.

У сувязі з адмаўленьнем падсуднымі Нашывачнікавым і Васільлевым няшчаснага выпадку ўдушэньня рабочага Зайцава і атручэньня іншых рабочых капальні, дзяржаўны абвінаваўца ўзбудзіў хадайніцтва, каб было праведзена дадатковае сьледзтва наконт гэтага факту, а таксама праверыць яго па кнізе запісаў няшчасных выпадкаў.

У сваю чаргу абаронца Нашывачнікава ўзбуджае хадайніцтва для высьвятленьня таго-ж факту патрабаваць кнігу запісаў няшчасных выпадкаў на рудні. Суд задаволіў хадайніцтва абвінавачаньня і абароны.

Паказаньні сьведкі Петракова

Петракоў расказвае, што ён у ліку іншых чырвонаармейцаў першага Маскоўскага Камуністычнага палка папаў у палон да белых. Частка палонных чырвонаармейцаў была накіравана на Петрапаўлаўскую рудню, дзе ў гэты час загадчыкам капальні быў Нашывачнікаў. Петракоў расказвае аб тых жахлівых абставінах, у якіх прышлося працаваць палонным. Яны былі разьдзетыя і разутыя. Іх абсалютна не кармілі. Людзі літаральна вар'яцелі. У такіх-жа ўмовах на рудні працавалі і гарнякі.

Вінаватым ва ўсім гэтым сьведка лічыць Нашывачнікава. Яго адносіны да рабочых і да палонных былі абураючыя. Некалькі чалавек ад яго пабояў разьбіў параліч. Нашывачнікаў біў і самога сьведку, і ад пабояў у сьведкі зьявілася балячка, якую потым вырэзвалі. У многіх палонных былі адмарожаны ногі і рукі. Палонных чырвонаармейцаў пасылалі ня толькі на работу ў капальні, але прымушалі таксама грузіць вугаль у вагоны, а вугаль у гэты час узмоцнена вывозіўся за граніцу. Салдаты, якія вартавалі палонных, спачуваючы адносіліся да апошніх і аддавалі ім увесь свой паёк.

— Таварышы,—раз сказалі палонныя сваім вартавым,—нашым вугальлем вы плаціце чужаземцам за снарады. Гутарку гэту пачуў Нашывачнікаў і за яе палонным дасталося, асабліва сьведцы. А на другую раніцу два палонныя былі знойдзены ў рове з прастрэленымі галавамі.

1-га мая 1919 г. палонныя чырвонаармейцы рашылі сьвяткаваць пралетарскае сьвята,—пацішаньку ў сваім бараку. Забраліся ў куточках і пелі рэвалюцыйныя песьні. Раптам увайшоў адзін з вартавых, георгіеўскі кавалер. Палонныя зьмяшаліся, але вартавы сказаў ім:

— Вы мяне ня бойцеся, я сам бальшавік, але бойцеся Нашывачнікава. У Нашывачнікага бывалі афіцэры і паладжвалі ў яго п'янкі. Самымі любімымі словамі Нашывачнікава былі «саўдэпская морда», «гэта вам не Саўдэпія» і г. д.

Нашывачнікаў па-ранейшаму ўсё адмаўляе.

Нашывачнікаў прызнае свае злачынствы

Допыт Нашывачнікава, які заняў амаль два дні, скончыўся.

Фармулюючы тлумачэньні Нашывачнікава ў сувязі з паказаньнямі апошняга сьведкі, тав. Крыленка падкрэсьлівае, што падсудны, па сутнасьці, пацьвярджае ўсё, акрамя зьбіцьця і лаянкі, якія ён прабуе адмаўляць. Ці так гэта?—пытаецца тав. Крыленка ў падсуднага.

— Так,—пацьвярджае Нашывачнікаў.

Допыт падсуднага Васільлева

Перад судом—падсудны Васільлеў, горны тэхнік. Аб ім ужо ня раз успаміналася ў парадку судовага сьледзтва. Гэта аб ім расказваў Беразоўскі, як аб інжынэры, якога за грубыя адносіны рабочыя хацелі забіць, але потым толькі вывезьлі з рудні на тачцы. Да і сам ён ужо зьяўляўся перад сталом суду, пытаючы некаторых падсудных, рэкамендаваўся «сацыял-дэмакратам па-за фракцый».

Тав. Вышынскі пытаецца ў Васільлева, ці ня быў ён ужо пад судом?

— Так, быў,—адказвае Васільлеў.—Даныя аб гэтым ёсьць у маёй справе. Мяне прыцягвалі за ўдзел у бандзе Кучума, абвінавачвалі ва ўдзеле ў еліса-вецінскай арганізацыі.

На запытаньне тав. Крыленка,—што гэта за арганізацыя, Васільлеў адказвае:

— Я і тады гэтага ня ведаў, і цяпер ня ведаю—здаецца контр-рэвалюцыйная.

На запытаньне тав. Вышынскага, чым гэта ўсё для Васільлева закончылася, падсудны адказвае, што яго прыгаварылі ўмоўна на адзін год.

Арыштоўвалі-ж яго дзесяткі раз.

Спроба суду ўстанавіць, за што-ж, сапраўды „дзесяткі раз арыштоўвалі Васільлева, калі яго ўдзел у кучумаўскай справе быў ужо разгледжан судом і ліквідаваны", выклікае надта блытаны расказ Васільлева аб тым, як ён папаў у рукі банды Кучума і як Кучум назначыў яго... атаманам станіцы Капырвінскай. Гэта фантастычная гісторыя набывае абсалютна непраўдападобны характар, калі Васільлеў у далейшым расказвае аб тым, як ён вярнуўся да чырвоных.

Сьведкі аб працы Васільлева

Суд пераходзіць да допыту сьведкаў аб працы Васільлева.

Сьведка Вахлічаў паказвае, што ён ведае Васільлева з 1915 году. Васільлеў быў дзёрзкі, займаўся мордабоем. Яго асабіста таксама хацеў пабіць. Мне было тады 13 год. Грубасьць у абыходжаньні з рабочымі была такая, што ў 1927 годзе рабочыя хацелі забіць Васільлева. Яго не забілі тады толькі дзякуючы абароне Беразоўскага, аднак, вывезьлі на тачцы.

У ЗАХОДНЯЙ БЕЛАРУСІ

Лясная прамысловасьць Новаградзкага ваяводзтва

Лясная плошча Наваградзкага ваяводзтва мае агулам 570.000 гэктараў, у тым ліку 270.000 гэкт. казённых. Пільняў лічыцца 59 з 2.200 рабочых. Апрача таго ёсьць 3 фабрыкі гонтаў, 2 будаўляныя, адна фанэрная, адна фабрыка капылоў і адна кардонная, з агульнаю лічбаю рабочых у 240 чалавек.

Будаваньне трамваю ў Вільні

Польска-ангельска-бэльгійскае таварыства „Сіла і Сьвятло" прапануе Віленскаму магістрату пабудаваць у Вільні трамвай на канцэсійных падставах, абавязуючыся закончыць пабудову да восені будучага году. Апрача таго, прапазыцыі пабудовы трамваю ў Вільні робяць бэльгійскае і амэрыканскае таварыствы.

ВОДГУКІ ЗАБАСТОЎКІ Ў НОВАГРАДЗКАЙ БЕЛАРУС-

М. ГОРКІ на зьезьдзе чыгуначнікаў

Бурная авацыя паўтаратысячнае аудыторыі

Горкі абраны ганаровым чыгуначнікам

МАСКВА, 29-га ўвечары М. Горкі наведаў усесаюзны зьезд чыгуначнікаў. Зьяўленьне Горкага на трыбуне радасна ўсхвалявала ўсю паўтаратысячную аудыторыю. Дэлегаты шчыльным кальцом акружылі М. Горкага і на працягу некалькіх хвілін ушаноўвалі любімага пісьменьніка апладысмэнтамі і прывітальнымі воклічамі.

— Сардэчна вітаю вас, дарагія таварышы,—сказаў у сваёй прамове Горкі,—будаўнікі жалезных шляхоў сацыялізму Вы ня можаце ўявіць сабе той радасьці, з якою я ўзіраюся на вас—рабочых гаспадароў цудоўнай краіны і вялікіх людзей, якія ў такі кароткі тэрмін змаглі зрабіць так многа ў найцяжэйшых, па сутнасьці, умовах. Я гэта ведаю. Я думаю, што ў мінулым у гісторыі ня было і не магло быць моманту настолькі значнага, як той, які мы зараз перажываем. Тое, што зараз у нас адбываецца, зусім зьмяняе чалавека.

Я ня мог уявіць сабе, што калі-небудзь будзе вось такі дзень, як сёньня, што я буду бачыць перад сабою такіх людзей, як вы. Я ведаю, што ў кожным з вас ёсьць якія-небудзь недахопы, але мне да гэтага справы няма. Я ведаю перш за ўсё, што кожны з вас тварэц новай дзяржавы, новай культуры. Вы з такімі труднасьцямі падтрымліваеце найвялікшую ў сьвеце справу, падтрымліваеце ажыцьцяўленьне самай шалёнай мары, якую песьцілі калі-небудзь лепшыя слугі гэтае справы.

У вашым асяродзішчы надзвычайна лёгка. Лёгка ў тэй атмасфэры, якую вы ствараеце. Пагляд зеце, колькі за кароткі тэрмін пралетарыят высунуў самых таленавітых людзей ва ўсіх галінах. Прашло толькі 10 год, а гэта такі мізэрны адрэзак часу—і вось ужо ў вас так многа дасягненьняў за гэты час. І гэтым краінам абавязана імення вам. У вас адбываецца працэс нараджэньня новых людзей ва ўсіх галінах. Я гэта ведаю, бачу, адчуваю. Вось і зараз перада мною гэтая атмасфэра. Я быць-можа напісаў-бы лепш, чым гавару, але вы разумееце, хочацца сказаць штосьці такое, каб вы паверылі, што вы—самае вялікае, самае прыгожае, самае значнае зьявішча на зямлі, якое калі-небудзь было ў гэтым сьвеце...

Прывітаньне вам, мае дарагія таварышы, прывітаньне, родныя мае.

М. Горкі скончыў сваю прамову і займае месца ў прэзыдыуме зьезду.

Па прапанове старшыні зьезду тав. Амосава, Горкі абіраецца ганаровым членам прэзыдыуму зьезду і ганаровым чыгуначнікам.

Партыйнае будаўніцтва

ЦІКАВАЕ ПАЧЫНАНЬНЕ

У Лепельскім раёне, Полацкае акругі, на працягу 5 месяцаў мінулай зімой працавалі курсы па падрыхтоўцы прапагандыстых з рабочых і сялян. У праграму курсаў уваходзілі асноўныя пытаньні палітэканоміі, эканомпалітыкі, ленінізму, гісторыі партыі, гісторыі камсамолу і мэтодыкі партыйнае асьветы. Для кіраўніцтва курсамі былі прыцягнуты лепшыя сілы раёну: член палітгрупы ЦК УсеКП(б), сакратар райкому і апорг райкому партыі. Курсы працавалі 3 дні ў тыдзень па 4 гадзіны. На праходжаньне праграмы было затрачана ў агульнай суме каля 120 гадзін лябараторнае прапрацоўкі.

Скончыла курсы 10 чал. (адсеялася 4 чал.). Райком партыі назначыў гэтых таварышоў кіраўнікамі ў школы сярэдняй ступені партасьветы (у адзіную партшколу, у камсамольскую палітшколу, для кіраўніцтва школамі і сэмінарамі камсамольскіх прапагандыстых), грамадазнаўцамі ў школу рабочае моладзі—1 чал. і г. д.

Праходжаньне тэарытычных дысцыплін на курсах увязвалася з мясцовымі пытаньнямі. Для гэтай мэты, у сувязі з прапрацоўкай адпаведных тэм, на канфэрэнцыі курсантаў выклікаліся мясцовыя кіраўнікі кааперацыі, мясцовай прамысловасьці, сельскае гаспадаркі, фінансаў, крэдыту, камунальнае гаспадаркі і г. д. У сувязі з прапрацоўкай тэмы «Навука Леніна аб дыктатуры пралетарыяту і аб дзяржаве» былі на курсах усебакова прапрацаваны матар'ялы аб перавыбарах саветаў у раёне па трохгадовы пэрыяд. Пры вывучэньні аграрна-сялянскага пытаньня і палітыкі партыі і савецкай улады ў галіне сельскае гаспадаркі быў арганізаваны выезд курсаў у вёску з мэтаю абсьледваньня і вывучэньня дыфэрэнцыяцыі сялянства ў раёне. Недахопамі ў рабоце курсаў былі: невыстарчальная вэрбоўка слухачоў; перагружанасьць курсантаў грамадзкімі абавязкамі; ня было адпаведнае колькасьці і якасьці літаратуры; курсы не пасьпелі набыць практычных навыкаў работы ў школах палітграматы, бо мэтодыку праходзілі ўвесну, калі школы закончылі сваю работу. Падагульняючы вынікі сваёй работы, кіраўнікі і курсанты прыйшлі да наступных вывадаў: такія курсы трэба праводзіць на працягу ўсяго зімовага пэрыяду вучобы, г. зн. на працягу 7-мі месяцаў (240-360 гадзін занятка ў).

Курсы бязумоўна сябе апраўдалі, дзякуючы самым мінімальным матар'яльным затратам і таму, што ня трэба адрываць вучняў ад вытворчасьці і службы, яны з посьпехам могуць і павінны замяніць летнія курсы па падрыхтоўцы прапагандыстых. Курсантаў трэба разгрузіць ад лішняй грамадзкай нагрузкі, узмацніўшы за кошт гэтага практыку ў гуртках і школах палітграматы і акадэмічную нагрузку.

Ф. М.

Кульгала на ўсе чатыры

(Путчынская ячэйка КП(б)Б, Койданаўскі раён)

У працы ячэйкі за справаздачны час маецца паляпшэньне кіраўніцтва кааперацыяй і сельсаветам. Ёсьць некаторае імкненьне з боку сялян ад сахі ўступіць у партыю (падана 3 заявы). Аднак, партвыхаваўчая праца пастаўлена вельмі кепска. Займаліся нерэгулярна і выйшлі на лета з незакончанай праграмай. Не прапрацавалі пастаноў апошніх зьездаў КП(б)Б і УсеКП(б) і пленумаў ЦК. Ёсьць адарванасьць некаторых партыйцаў ад ячэйкі; пяэтычныя паводзіны, п'янства і наогул—застой у працы ячэйкі ў галоўных яе галінах. Гаспадарчымі кампаніямі ячэйка займалася мала. Існуючая група беднаты не працавала, кіраўніцтва ячэйкі адсутнічала, ня было сыстэматычнай працы сярод батрацтва. Ячэйка слаба займалася працай ваянізацыі насельніцтва. Добраахвотныя арганізацыі: Асоавіяхім, МОПР, ПН і інш. ня мелі кіраўніцтва з боку ячэйкі, і праца іх зводзілася да зьбіраньня членскіх узносаў. Ня было належнага кіраўніцтва камсамольскай ячэйкай у сэнсе палітвыхаваньня камсамольцаў і ўцягненьня ў практычную грамадзкую працу вёскі. Слаба звярачалася ўвага ячэйкі на працу сярод польскай нацыянальнасьці. Ячэйка ня ставіла перад сабою мэты практычнага вырашэньня калектывізацыі вёскі. У галіне культурнага ўзьняцьця вёскі практычна нічога ня зроблена, ёсьць вёскі, дзе выпісваюцца 1—2 газэты. Слаба выкарыстоўвалася школа сялянскае моладзі для працы сярод насельніцтва.

Вось галоўнейшыя пытаньні, якія не знайшлі свайго практычнага адлюстраваньня ў працы ячэйкі і на якія ў далейшым трэба зьвярнуць максымум увагі.

Я. М-ч.

Разам з беспартыйнымі рабочымі

(У парадку прапановы)

Лёзунг аб самакрытыцы трэба, на маю думку, паставіць некалькі шырэй, чым ён стаіць зараз.

Я маю на ўвазе беспартыйную масу кожнага прадпрыемства або ўстановы. І сапраўды. Па рабоце кожнай ячэйкі можна судзіць аб росьце, або занепадзе прадпрыемства, аб матар'яльнай забясьпечанасьці рабочых, аб іх палітычным і культурным росьце і г. д. Наогул, жыцьцё ячэйкі — гэта жыцьцё данага прадпрыемства.

Зусім зразумела, што радавая маса рабочых жыва цікавіцца жыцьцём сваёй ячэйкі, свайго палітычнага кіраўніка. Таму лічу, што ячэйкі павінны час ад часу рабіць справаздачы таксама і на адкрытых сходах.

Гэта мерапрыемства мела-б той плюс, што ячэйка пачула-б аб сваёй рабоце крытыку ўсіх абхопленых данай ячэйкай рабочых. Гэта адно. Апрача гэтага, вакол парт'ячэйкі стварыўся-б моцны беспартыйны актыў.

Рабочы Гарэлік.

За падрыхтоўкай спэцыялістых

(Г. Горкі, Бел. Дзярж. Сельска-Гаспадарчая Акадэмія)

17 мая г. г. у акадэміі прайшлі перавыбары бюро ячэйкі КП(б)Б. Пры наяўнасьці 5 партыйных калектываў з 236 членамі і кандыдатамі партыі, ячэйкі ЛКСМБ і інш. арганізацый, бюро ячэйкі разгортвала сваю працу і кіравала ўсім жыцьцём і працай акадэміі. Рэгуляваньне нагрузкі сярод партыйцаў і ўвязкі яе з акадэмічнаю пасьпяховасьцю ня выходзіла з-пад увагі бюро. У выніку гэтага партыйцы наогул не адстаюць акадэмічна.

Нагрузкай абхоплена: нармальна (г. зн., ня больш 6 гадз. у тыдзень) 69,2 проц., перагружана 9,6 проц. і недагружана 21,2 проц. Недагружаны, галоўным чынам, партыйцы вытворчага калектыву, а з іх больш кандыдаты (71,6 проц.).

ПА САВЕЦКАЙ БЕЛАРУСІ

па ТЭЛЕГРАФУ, ТЭЛЕФОНУ і ПОШТАЙ ад НАШЫХ КАРЭСПАНДЭНТАЎ

[illegible]

...назад. Прыняць рэшту дырэктар адмовіўся. Вучні беларускіх гімназій у Вільні, Клецку і Радашкавічах прыслалі пратэст, трэбуючы прыняцьця ўсіх 44-х выдаленых з гімназіі вучняў.

Перамовы партый аб утварэньні ўраду

Кандыдаты на пасаду рэйхсканцлера

БЭРЛІН, 29. Папярэдняя стадыя неафіцыйных перагавораў паміж нямецкімі і буржуазнымі партыямі аб утварэньні ўраду скончылася. Маюць адкрыцца афіцыйныя перагаворы. Цэнтральныя камітэты партый выпрацоўваюць афіцыйныя партыйныя пляцформы для надыходзячых перагавораў.

Пасяджэньне цэнтральнага камітэту сацыял-дэмакратычнай партыі склікаецца ў Кёльне на 6 чэрвеня. На пасяджэньні будзе вырашана пытаньне аб удзеле сацыял-дэмакратаў у складзе ўраду вялікай кааліцыі. На 6-7 чэрвеня склікаецца ў Бэрліне пасяджэньне цэнтральнага камітэту партыі цэнтру.

Найбольш пэўнымі кандыдатамі на пасаду рэйхсканцлера лічацца Герман Мюлер (сацыял-дэмакрат), Браун (сацыял-дэмакрат) і Зэвэрынг (сацыял-дэмакрат). Лічыцца таксама надта праўдападобнай кандыдатура Гільфэрдынга на пасаду міністра фінансаў.

Міжнародны кангрэс тэкстыльшчыкаў

ПАРЫЖ, 29. У Генце (Бэльгія) адкрыўся 12-ы кангрэс міжнароднага аб'яднаньня тэкстыльшчыкаў. На кангрэсе прысутнічаюць дэлегаты Францыі, Нямеччыны, Швэйцарыі, Польшчы, Чэха-Славакіі, Аўстрыі, Даніі, Швэцыі, Галяндыі, Англіі і Індыі.

Аўстрыйскі і індыйскі дэлегаты выступілі з дакладамі аб забастоўках, якія зараз адбываюцца ў іх краінах.

Кангрэс ухваліў рэзалюцыю, у якой абяцае дапамагчы бастуючым.

Прысуд над польскімі камуністымі

БЭРЛІН, 29. Суд пры паліцэйскай управе Бэрліна прыгаварыў 26 польскіх камуністых, арыштаваных нядаўна па абвінавачаньні ў незаконным пераходзе граніцы і карыстаньні фальшывымі дакумантамі, да 7 дзён арышту і да высылкі з межаў Нямеччыны пасьля адбыцьця кары.

ЗАБАСТОЎКІ Ў ШВЭЦЫІ

СТАКГОЛЬМ, 29. Як даносяць з Осло, забастоўка будаўнічых рабочых, якая пачалася 26-га мая, працягваецца. Забаставалі таксама рабочыя некаторых друкарань. Буржуазныя газэты ў Тронгейме ня выходзяць. У Осло газэты выходзяць, бо ўласьнікі друкарань, якія не ўваходзяць у арганізацыю прадпрыемцаў, загадзя павысілі заработную плату. Усяго ў Нарвэгіі ў сучасны момант бастуе каля 4.000 будаўнічых рабочых.

ДАМАГАНЬНЕ БЕЛАРУСКАЕ СЭМІНАРЫІ

Зьезд „Прасьветы“ ў Маладэчні 24-га мая пастанавіў хадайнічаць перад польскаю ўладаю аб адчыненьні курсаў дзеля беларускіх настаўнікаў і аб арганізацыі беларускае настаўніцкае сэмінарыі.

ЭМІГРАЦЫЯ Ў КАНАДУ

Два канадзкія чыгуначныя таварыствы трэбуюць з Польшчы агулам больш 4.000 сельска-гаспадарчых рабочых. Набор вядзецца пераважна ў Заходняй Беларусі.

ЗВАЛЬНЕНЬНЕ З ВАСТРОГУ БЕЛАРУСКІХ ХАДЭКАЎ

З Лукіскае турмы ў Вільні звольнены пад заклад беларускія хадэкі: Дварэцкі, Булыга, Краўчонак.

Выпускныя экзамены ў Віленскай беларускай гімназіі

Міністэрства асьветы згадзілася вызначыць матуральную камісію дзеля экзаменаваньня вучняў 8-ае клясы. Экзамены па ўсіх дысцыплінах, апрача паляністыкі, вучні будуць здаваць па-беларуску. Здаўшыя экзамен змогуць паступаць ва ўсе вышэйшыя школы Польшчы.

Віленская беларуская гімназія ўжо некалькі год хадайнічала аб вызначэньні падобнае камісіі, але міністэрства ставіла абавязковаю ўмоваю здачы ўсіх экзаменаў па-польску, на што не згаджаліся ні гімназія, ні вучні.

„...мануфактуры“ не ў парадку

А чым дапамагае ВСНГБ?

ДУБРОЎНА. (Уласны кар.) Месяцы 4 таму назад мэханік фабрыкі „Дняпроўская мануфактура“ заявіў аб неабходнасьці замены паравых катлоў у сувязі з іх зношанасьцю.

Выклікалі па гэтай справе з ВСНГ інжынэра Рыўкіна. Але ўжо прайшло некалькі месяцаў, а рабочыя не могуць дачакацца адпаведных мерапрыемстваў і абураны бязьдзейнасьцю ВСНГ.

САКРАТАР РАСЬНЯНСКАГА РАЙКОМУ ЗЬНЯТ З ПРАЦЫ

ВОРША. (Уласны кар.). У № 119 «Зьвязды» ў карэспандэцыі «У пошуках страчанага аўтарытэту» пісалася аб паводзінах расьнянскіх начальнікаў. 25 мая аршанская АКК, разгледзеўшы гэту справу, пастанавіла:

За сыстэматычнае п'янства і дапушчэньне п'янства сярод партыйцаў сакратару райкому КП(б)Б тав. Чэрцікаву абвясьціць суровую вымову і зьняць яго на 2 гады з кіруючай партыйнай і савецкай працы;

Старшыні райвыканкому Гайдараву абвясьціць вымову.

...пеня ў Нова-Барысаве спыняюць сваю працу гута імя Домбаля і фабрыка «Чырвоная Бярэзіна», якія будуць з гэтага дня рамантавацца.

На гуце Домбаля будзе зроблен рамонт ванай печы, пашырана шліфоўня і інш. Будзе таксама пабудавана вялікае памяшканьне для мочкі саломы і паветка для паўфабрыкату.

Увесь рамонт працягнецца 5—6 тыдняў і абыйдзецца каля 65 тыс. рублёў.

...наладжваецца экскурсія рабочых на Днепрастрой і пасылка рабочых у дом адпачынку.

На фабрыцы «Чырвоная Бярэзіна» мяркуецца зрабіць даабсталяваньне і буйное пашырэньне фанэрнага цэху. Таксама намечана ўстанавіць дыхальны прэс замест працуючых зараз сушань і два новыя гідраўлічныя прэсы. У часе рамонту фабрыкі мяркуецца наладзіць экскурсію на Гомельскія заводы „Новае Дняпро“ і „Вэзуві“.

Недапушчальнае наплявацельства

ГОРЫ-ГОРКІ. (Уласны кар.). Месцазнаходжаньне Беларускай с.-гасп. акадэміі, ня гледзячы на самыя спрыяючыя ўмовы для працы ў ёй, зьяўляецца значнай перашкодай для запрашэньня новых навуковых працаўнікоў. Ня дзіва адсюль, што некаторыя катэдры ў акадэміі замяшчаюцца з некаторай труднасьцю. Здавалася-б, што пры такіх умовах кіраўніцтва акадэміі павінна па меры магчымасьці ўтвараць спрыяючыя ўмовы для пераезду ў Горы-Горкі новых навуковых працаўнікоў. А на самай справе творыцца такое, што можа адбіць самую лепшую ахвоту пераезду ў Горы-Горкі навуковага працаўніка.

Так, праф. Гаднёву, які парашыў пераехаць на заўсёдную працу ў акадэмію, загадчыкам гаспадарчага аддзелу акадэміі была вызначана кватэра, якая павінна была быць падрыхтаванай да прыезду Гаднёва з сям'ёй у Горы-Горкі. Апрача гэтага, праф. Гаднёў своечасова напомніў загадчыку адмін.-гаспад. аддзелу аб дні свайго прыезду з сям'ёй і, ня гледзячы на гэта, кватэра падрыхтавана не была.

Прышлося, прыехаўшы з сям'ёю, зьмясьціцца „кутком“ у другога прафэсара і чакаць ужо „міласьці“ загадчыка адмін.-гаспад. аддзелу, які даў абяцаньне падрыхтаваць кватэру да 1-га мая (праф. Гаднёў прыехаў 23 красавіка).

Пасьля 1-га мая зьявіўся новы тэрмін—10-га мая, пасьля 10-га мая новы і... да гэтага часу кватэра не прадастаўлена. Трэба да гэтага дадаць, што праф. Гаднёў ужо чацьверты тыдзень ляжыць хворы ў недапушчальных умовах, пяць тыдняў абіваюцца парогі кіраўніцтва акадэміі амаль штодня і гэта тады, калі няма ніякага кватэрна-вострага крызісу. Кватэра праф. Гаднёву прызначана амаль год таму назад і ў любы момант можа быць прадастаўлена яму. Некалькі кватэр нават у акадэміі зараз стаяць зусім вольнымі.

Пры такіх адносінах доўгі час яшчэ будуць пуставаць паасобныя кватэры ў акадэміі і зусім правільна мяркуе праф. Гаднёў—ачуняць як колечы і вярнуцца назад, адкуль прыехаў.

Ш—ч.

...сярод студэнцтва...

Добрая праца праведзена ў вёсцы. Прычым, яна ня ўкладваецца толькі ў форму шэфпрацы, а праводзіцца больш пашырана і для яе выкарыстоўваюцца ўсе сілы акадэміі, як: шэфтаварыства, сялянскі унівэрсытэт і іншыя акадэмічныя арганізацыі і гурткі як праз шэфтаварыства, так і самастойна.

Але разам з гэтым ёсьць галіны працы, якія павінны стаць цэнтрам у працы ячэйкі, як вузаўскай, і якія ячэйка ня досыць шырока абхапіла. Гэтыя пытаньні і зазначаліся ў спрэчках. Галоўнае з іх: якасьць спэцыялістых, якіх выпускае акадэмія.

Выпуск спэцыялістых павінен адпавядаць нашаму сацыялістычнаму будаўніцтву, так сход паставіў перад сабою пытаньне. На ім і прыдзецца завастрыць большую ўвагу бюро.

А з гэтага яшчэ выплывае тое, што патрэбна ўзмацніць і партвыхаваўчую працу сярод студэнцтва, каб выхаваць з нашага студэнцтва сапраўдных сацыялістычных будаўнікоў.

Разам з гэтым паўстала пытаньне ўкамплектаваньня катэдраў прафэсурай, бо ёсьць такія дысцыпліны, якія чытаюцца наездам, і такія, якія зусім ня чытаюцца.

У. МАХНАЧ.

ТАК, ЯК ЯНО ЁСЬЦЬ

(Беларусізацыя на Бабруйшчыне)

На пытаньні аб беларусізацыі сьпісана ўжо шмат паперы, выдана вялізная колькасьць абежнікаў, часамі загадаў, праведзена немалая прапагандысцка-растлумачальная праца. Ёсьць па гэтым пытаньні і адпаведныя, надзвычай катэгарычныя пастановы вышэйшых партыйных і савецкіх установаў. Аднак, калі крытычным вокам паглядзець на тое, што практычна зроблена ў выніку працы, які рэальны эфэкт дасягнуты, то не заўсёды можна здаволіцца нават пры наяўнасьці самых мінімальных запатрабаваньняў.

Ёсьць цэлыя акругі, як былая Калінінская, якія з гонарам правялі вялізарнейшую працу па беларусізацыі і, ня гледзячы на асабліва моцныя ўплывы русіфікатарства, дасягнулі зусім рэальных станоўчых эфэктаў. Але ёсьць і такія, як сучасная Бабруйская, якая зьяўляецца этнаграфічным цэнтрам Беларусі, мае ўсе магчымасьці, і ня гледзячы на дыямэтральна-супроцьлеглыя Калінішчыне ўмовы, дзе справу правядзеньня беларусізацыі ўсё-ж змагалі і ў выніку некалькігадовай працы фактычна рэальных станоўчых посьпехаў не атрымалася. Прэзыдыум ЦВК гэтымі днямі заслухаў справаздачу Бабруйскага акрвыканкому аб беларусізацыі на Бабруйшчыне і вымушан быў вынесьці адмоўную ацэнку як тэмпу, так і практычнай працы, прызнаўшы яе **нездавальняючай.**

Матар'ялы спэцыяльнага абсьледваньня Бабруйшчыны паказалі на фактах, якія вельмі выразна сьведчаць аб тым, што і партарганізацыя, і савецкія ўстановы на справу практычнага ажыцьцяўленьня беларусізацыі глядзелі, як на справу другараднага значэньня, ня ўлічвалі ўсёй актуальнасьці гэтага пытаньня, не давалі належнага адпору элемэнтам «пшчолкаўскага» толку.

І ў выніку такіх нядбайных адносін мы бачым зьявішчы, калі на 1.054 супрацоўнікі з 37 установаў горада і 6 раёнаў, ведаючых добра беларускую мову, аказалася (як паказала праведзеная нацкамісіяй праверка) толькі 82 чалавекі, або 7,7 проц., здавальняюча—291, або 27,6 проц.—рэшта-ж мовы ня ведае зусім або ведае яе надзвычай слаба. Ня зьдзіўляе нас таксама і тое, што некаторыя ўстановы, як акруговая страхкаса, ЦРК, аптэкакіраўніцтва, аддзяленьне Дзяржбанку, чыгунка, аддзяленьне Лесбелу, АСПС, акрсельсаюз і г. д., якія абслугоўваюць у абсалютна-пераважнай большасьці беларускае насельніцтва, **зусім не распачыналі справу пераводу свае працы на беларускую мову і дагэтуль усё яшчэ працуюць выключна на расійскай мове.**

Ня дзівіць гэта нас таму, што кансэрватызм іх, сабатаваньне партыйных пастаноў не знаходзіла належнага адпору з боку кіруючых органаў.

Бо як-жа інакш расцаніць такі факт, які запісаны ў пратаколе акруговай нацкамісіі (№ 5—13 сакавіка), дзе катэгарычна гаворыцца: «Адзначыць, што, ня гледзячы на своечасовае папярэджаньне, адміністрацыя Акрсельсаюзу на пасяджэньне нацкамісіі не зьявілася, **а прыслала тэхнічнага сакратара** (падкрэсьлена намі Ф. Г.). Лічыць гэта зьявішча ненармальным, зрываючым працу камісіі і паставіць пытаньне перад прэзыдыумам АВК».

Мы ня ведаем, як расцаніў прэзыдыум АВК падобныя «наплявацельскія» адносіны акруговых «чыноўнікаў» да справы беларусізацыі і ці паказаў на нормы адносін да савецкай дзяржаўнай установы, закліканай да нагляду і правядзеньня ў жыцьцё актуальнейшага пытаньня нашае палітыкі, але мы ведаем, што ў гэтай установе «**... пералому ў бок** сталага пераходу на беларускую мову ў працы не адчуваецца» 1). Мы ведаем, што ў гэтай установе, якая абслугоўвае выключна сялянства, усе надпісы, сьпісы, абвесткі, калектыўныя ўмовы, бухгальтэрыя, пратаколы РКК, інструктаж, нават насьценгазэта пішуцца на расійскай мове і, як запісана ў акце абсьледваньня, для таго, каб «**кожны мог лепей прачытаць,** па тлумачэньні работнікаў тэхнічнага апарату» 2). Мы ведаем, што «**значная частка з правераных супрацоўнікаў заявілі, што вывучаць беларускую мову няма часу**» 3).

«Краіна павінна ведаць сваіх герояў»—мы дзеля гэтага падаем прозьвішча таварышоў, якія стаяць на чале гэтай установы і дапускаюць падобны стан рэчаў—гэта старшыня праўленьня Бабруйскага Акрсельсаюзу—**Стрыга,** намесьнік яго—**Шандаровіч,** сакратар—**Зайцаў.** Да іх можна з яшчэ большым правам на гонар «герояў» дадаць і мясцком прафсаюзаў, і партыйную ячэйку.

Яшчэ больш журботны малюнак кідаецца пры разглядзе становішча ў аддзяленьні Лесбелу 4), дзе «**супрацоўнікі не разумеюць справы вывучэньня беларускай мовы** 5), а «мясцком нічога не зрабіў і **не дапамог** 6). Установа працуе амаль выключна на расійскай мове—яе «герой»—**Ліокумовіч.** Аднак, мы тут-жа павінны адзначыць, што: «**праўленьне Лесбелу (!!!) не дазваляе пераводзіць бухгальтэрыю на беларускую мову**» 7). Гэты факт, ня гледзячы на ўсю яго дзікасьць, аднак, ня выклікаў ніякага пратэсту з боку мясцовых працаўнікоў і толькі абсьледваньне інструктара ЦВК выцягнула яго на сьвет.

Мы яшчэ спынімся толькі на дзьвёх установах: пошце і жылсаюзе. У першай адбываліся дзьве праверкі, намячаліся тэрміны, паказваліся практычныя шляхі, даваліся дырэктывы, аднак, «справа беларусізацыі не пасунулася наперад» 8). Яе «герой»—**т. Гурло,** загадчык пошты, роўным чынам, як, і мясцком, гэтай справай «парашылі» не займацца.

Што-ж, трэба спадзявацца, можа зоймецца хто іншы?

А адносна жылсаюзу скажам словамі нацкамісіі: «адзначыць, што справа беларусізацыі, як у самым праўленьні жылсаюзу, гэтак і ў нізовай сетцы абстаіць надта кепска нават і з фармальнага боку. Нават надворны выгляд саюзу на расійскай мове. Апошні зьезд праводзіўся таксама на расійскай мове» 9). І тут «героі»—**Віленчык**—старшыня праўленьня і **Шэрыкаў**—сакратар.

Мы наўмысьля спынілі ўвагу чытача на гэтых груба зьняважлівых фактах—мы знарок падкрэсьліваем «герояў» правядзеньня нацпалітыкі, не звярачаўшых увагі на паўнейшае ігнараваньне беларусізацыі ў кіруемых імі ўстановах, не прадпрыняўшых аніякіх мерапрыемстваў да ажыцьцяўленьня пастаноў партыі.

Ня можна мірыцца з такім становішчам, калі «кіраўнікі пішуць па-расійску, а тэхнічныя супрацоўнікі перакладаюць на белмову» 10) і гэта лічыцца «беларусізацыяй» установы! Акруговая нацкамісія ў адносінах да тэхнічных працаўнікоў прымала жорсткія меры (звольнена з пасад 9 асоб), але на кіруючыя галоўкі, як відаць, увагі не звярачала. І таму зусім правільнымі зьяўляюцца вывады абсьледваньня, дзе зазначана, што аднэй з галоўных прычын слабога правядзеньня беларусізацыі зьяўляюцца «нядбайныя адносіны кіраўнікоў установаў, якія амаль што цалкам карыстаюцца ў штодзеннай працы расійскай мовай, а, гледзячы на іх, тое самае робяць і тэхнічныя працаўнікі, а **беларусізацыя толькі і праводзіцца фармальна ў пісаньні шаблённых канцылярскіх паперак** 11).

Трэба раз назаўсёды налажыць канец такому разгільдзяйству. Досыць ашуканства, бо масы, якія абслугоўваюцца нашымі ўстановамі, ашукаць не магчыма, яны хутка ўбачаць усю «няхітрую мэханіку» бабруйскіх «палітыкаў», а пры працягваньні і надалей такіх «мэтадаў» гэтыя «героі» толькі і зробяць, што скампрамэтуюць у вачох працоўных нацпалітыку партыі.

Але з яшчэ большай меркай мы павінны падыйсьці да прафэсыянальных арганізацый, якія маюць заданьні выхоўваць сваіх членаў, кіраваць працай па правядзеньні сярод іх беларусізацыі. І на гэтым вучастку, на вялікі жаль, прыходзіцца канстатаваць, што «тэмп беларусізацыі ў прафсаюзных арганізацыях вельмі слабы»—так гаворыцца ў вывадах па абсьледваньні. Яно і ня дзіва. Толькі саюз працасьветы беларусізаваны, ды крыху (дзелаводзтва)—саюз с.-г. і лясных рабочых.

«**Клюбная праца саюзаў праводзіцца выключна на расійскай мове. Агульныя сходы ва ўсіх прафсаюзных арганізацыях праводзяцца на расійскай мове.** З нізавых прафсаюзных ячэек перавялі дзелаводзтва на беларускую мову 55, **на расійскай працуюць 341 і на яўрэйскай** —29 12). І гэтыя факты красамоўна гавораць аб тым, што адна з задач прафсаюзных арганізацый, праца па ўкараненьні ў масу арганізаваных членаў саюзаў беларускай культуры, беларусізацыя іх застаецца далёка ня вырашанай. Асабліва гэтага нельга цярпець у адносінах служачых нашых савецкіх установаў і гэта вялічынна там, дзе асноўная маса членаў прафсаюзаў жыве ў вёсцы (с.-г. рабочых і інш.).

Партыя ў апошнюю зіму правяла вялізарнейшую працу па правядзеньні гаспадарчых кампаній, гэта праца вымагала пэўнага напружаньня ўсіх сіл. Але было-б бюракратычным да апошняй крайнасьці апраўдваць занепад беларусізацыі адцягненьнем сіл на гаспадарчую працу.

Праца па правядзеньні беларусізацыі намі праводзіцца ня першы год і таму зразумела, што ня носіць яна ўдарна-кампанейскага характару, зьяўляючыся ўгрунтавана-пасьлядоўнай працай партарганізацыі. Толькі няўлічваньнем усёй важнасьці гэтай справы, недаацэнкай яе актуальнасьці і палітычнай каштоўнасьці можна тлумачыць сучасны стан беларусізацыі на Бабруйшчыне. Перавыбары бюро ячэек паказалі, што ў радзе месц наяўны выпадкі адыходу назад ад беларусізацыі, як правіла, настроі «благодушия» і мала вельмі поступу наперад.

На Бабруйскім прыкладзе гэта найвыразьней выявілася. Яны бязумоўна маюць месца і ў іншых акругах, і мы павінны, не чакаючы, зрабіць належныя захады.

Партыйныя пастановы павінны быць выкананы. Трэба раз на заўсёды зразумець усю ненармальнасьць, злашкоднасьць для справы пасьпяховага сацыялістычнага будаўніцтва занядбаньне справы беларусізацыі. Мы будуем **сацыялістычную Беларусь** і гэта да сяго-таго нас **абавязвае,** аб гэтым **забываць** ня можна.

Ф. ГАРАДЗЕНСКІ.

---

1) Акт абсьледваньня акруговай нацкамісіі (прат. № 6—17 сакавіка 1928 г., п. 2).

2) Там-жа.

3) Там-жа.

4) Пратакол акруговай нацкамісіі № 4—3 сакавіка 1928 г.

5) Там-жа (падкрэсьлена намі Ф. Г.)

6) Там-жа (падкрэсьлена намі Ф. Г.)

7) Вывады па абсьледваньні беларусізацыі ў Бабруйскай акрузе, п. 2.

8) Пратакол акрнацкамісіі, № 10—28 красавіка.

9) Пратакол нацкамісіі, № 11—19 мая (падкрэсьлена намі Ф. Г.).

10) Вывады па абсьледваньні інструктарам ЦВК.

11) Там-жа, п. 4 (падкрэсьлена намі Ф. Г.).

12) Там-жа, п. 10 (падкрэсьлена намі Ф. Г.).

Лісток рабоча-сялянскай інспэкцыі

ПАД АГОНЬ КРЫТЫКІ МАС!

Злосныя неплацельшчыкі страхавых узносаў

МІЛЬЁН РУБЛЁЎ УТОЕНАЕ ЗАРПЛАТЫ

Вінаватыя прыцягваюцца да судовае адказнасьці

Яшчэ ў канцы мінулага году НК РСІ абсьледваў становішча сацыяльнага становішча ў Беларусі і ўстанавіў, што рад прадпрыемстваў і ўстаноў прадстаўлялі ў органы сацстраху няправільныя, паменшаныя весткі аб фактычна выплачанай зарплаце. Гэта рабілася з мэтаю недаплачваць страхавым органам страхавыя ўзносы. Зразумела, што гэта вельмі шкодна адбілася на становішчы органаў сацстраху.

Калегія РСІ запрапанавала галоўсацстраху прадставіць усе, якія ёсьць матар'ялы аб фактах утойваньня зарплаты. Першы-ж сьпіс, куды ўвайшлі толькі 14 установ, паказаў, што страты страхавых органаў вельмі вялікія.

Возьмем, напрыклад, Гомельскі Лесзаг. Ён утаіў 493.707 руб. зарплаты і не даплаціў страхкасе 53.169 р.; за ім ідзе Гомельскі Моспагруз, які ўтаіў 128.546 руб. і не даплаціў страхкасе 21.813 руб. Далей ідзе Віцебскі камгас, які не даплаціў страхкасе 8.911 руб., Бабруйскае аддзяленьне Лесбелу, якое не даплаціла 6.427 руб., Магілеўскі ЦРК—6.794 руб., Віцебскі Шчаткамб—7.558 руб., Гомельскі Камунтрэст—5.604 руб., Барысаўскае аддзяленьне Лесбелу—3.667 руб., Аршанскі акрза — 2.146 руб., Віцебскае кіраўніцтва будаўнічымі работамі на чыгунцы Ржоў-Лепель—1.964 руб., Аршанскае кіраўніцтва аптэкамі--1.718 р., Мазырская акруговая міліцыя—1.027 руб., Менская будаўнічая камісія ваенведу—1.000 руб., Гомельскі заптрэст—1.668 руб.

Усе гэтыя ўстановы, як злосныя неплацельшчыкі страхавых узносаў, згодна пастановы калегіі РСІ, **прыцягваюцца да судовай адказнасьці.** Матар'ял аб іх пакіраваны ў Наркамюст Беларусі для перадачы адпаведным пракуратурам.

Мы дрэнна скарыстоўваем імпартнае абсталяваньне

Сотні тысяч рублёў ляжаць мертвым капіталам

БЯСПЛЯНАВАСЬЦЬ БУДАЎНІЦТВА ПРЫНОСІЦЬ ВЯЛІЗНЫЯ СТРАТЫ

Сярод недахопаў капітальнага будаўніцтва—факты розных няўвязак і няправільнага выкарыстаньня імпартнага абсталяваньня займаюць значнае месца.

Недахопы на гэтым вучастку прыводзяць да таго, што пуск прадпрыемстваў прыходзіцца адцягваць, тармозяць выкарыстаньне ўкладзеных у будаўніцтва капіталаў і разам з тым б'юць па нашай валюце. Сродкі, затрачаныя на куплю непатрэбнага або заўчасна вытрабаванага і нявыкарыстанага абсталяваньня, ляжаць мёртвым капіталам замест таго, каб быць пушчанымі ў зварот на першачарговыя патрэбы нашага гаспадарчага будаўніцтва.

Аб гэтым вельмі пераканальна гавораць даныя з апошняга абсьледваньня НК РСІ Беларусі.

* * *

Вось прыклады, калі тэрміны пабудовы прамысловых будынкаў і час арганізацыі парасілавое гаспадаркі не супадаюць.

На Добрускай фабрыцы пабудавана некалькі карпусоў, куплена імпартнае абсталяваньне, **а да арганізацыі сілавое гаспадаркі ня прыступлена.** У выніку—будынкі і абсталяваньне ляжаць мёртвым капіталам, і эксплёатацыя пашыранай фабрыкі зацягнецца на два—два з паловаю гады.

На Бабруйскім камбінаце—зусім закончан пабудоваю лесапільны цэх, набыта і ўстаноўлена абсталяваньне, **а да пабудовы сілавое станцыі толькі зараз прыступаюць.**

Для характарыстыкі слабое прадуманасьці плянаў будаўніцтва і нясур'ёзных адносін да выкарыстаньня імпартнага абсталяваньня паказальным зьяўляецца яшчэ такі факт: плянам будаўніцтва Бабруйскага камбінату была прадугледжана пабудова бачарнага цэху. І вось пасьля таго, як з-заграніцы было атрымана абсталяваньне для данага цэху коштам **у 20.000 р.**, пачалі думаць аб тым, каб адмовіцца ад пабудовы бачарнага цэху бо ён, моў, не рэнтабэльны (цяпер, праўда, лесбелаўцы інакш думаюць).

Другі недахоп—гэта неадпаведнасьць паміж тэрмінам атрыманьня імпартнага абсталяваньня і часам яго выкарыстаньня. Абсталяваньне фанэрнага цэху Бабруйскага камбінату на суму 500.000 р. будзе ляжаць мёртвым капіталам на працягу паўтара гадоў, па Віцебскай фабрыцы акуляраў—на суму 100.000р. на працягу амаль што году. Тое самае па Добрускай фабрыцы і г. д.

Далей, устаноўлены выпадкі, калі абсталяваньне да моманту сканчэньня будынку адсутнічае. Напрыклад, па Віцебскай панчошна-трыкатажнай фабрыцы і фабрыцы запалак «Дняпро».

З гэтай-жа прычыны, ф-ка «Дняпро» нагружана толькі на 50—55 проц. з вынікаючым адгэтуль падаражаньнем прадукцыі (**6 р. 20 к.** скрынка запалак **супроць 4 р. 90 к. па старой ф-цы «Дняпро»**).

Нарэшце, падамо выпадак, які патрабуе яшчэ дарасьсьледаваньня. Для тарфяное гаспадаркі «Закрашынскі Мох» (Гомельскае акругі) яшчэ да 1925 г. быў выпісан з Нямеччыны камплект мэханічнага абсталяваньня для пабудовы вялікага, прамысловага тыпу, торфападсьцілачнага заводу, прадукцыйнасьцю ў 250—300 тысяч пуд. падсьцілкі ў год. І вось з таго часу **гэты камплект ляжыць запакаваным у скрынях** і нават невядома, ці ўсё прыбыло згодна заказу. Ляжыць мёртвы капітал і ня выключана магчымасьць псаваньня многіх частак.

Усё паданае—толькі адзінкавыя факты, аб якіх ведае ЦКК-РСІ. Але бязумоўна, такіх фактаў значна больш на шмат іншых прадпрыемствах.

Апошні пленум ЦК КП(б)Б, паказваючы на памылкі ў галіне капітальнага будаўніцтва, асабліва падкрэсьліў момант невыкарыстаньня замежнага абсталяваньня.

За праверку мерапрыемстваў гаспадарчых органаў, па зьнішчэньні адзначаных пленумам ЦК недахопаў у гэтай галіне, павінны ўзяцца вытворчыя і партыйныя ячэйкі на прадпрыемствах.

Мы зусім ня так багаты, каб дазволіць сабе раскошу растрачваць сваю валюту на невыкарыстоўваемае абсталяваньне.

М. З—кі.

Працасьветнікі захлынаюцца ў папяровым моры

ЦЫРКУЛЯРЫ ДУШАЦЬ ЖЫВУЮ СПРАВУ

Калі Наркамасьветы зьменшыць папяровы паток?

Здараюцца месяцы, калі райінспэктары нарасьветы кідаюць сваю простую работу па кіраўніцтве школамі і пачынаюць чытаць з раніцы да вечара дзесяткі цыркуляраў цэнтру, так званыя «кіруючыя і праграмныя».

Да груды папер інспэктары прызвычаіліся, але гора яшчэ ў тым, што матар'ялы трэба размнажыць і разаслаць па школах. Машыністка загружаецца звыш усякае нормы. Пасьля беглае праверкі, матар'ялы рассылаюцца па школах.

А ў школе—ня толькі цыркуляры. Школы яшчэ займаюцца з дня ў дзень дубляваньнем рознастайнага падліку, які мае безьліч граф і пунктаў. Да таго яшчэ трэба весьці грамоздкі падлік работы. Ці да заняткаў тут?

Акрінспэктар таксама ніяк ня можа ўкласьціся ў свой рабочы дзень. У яго і справаздача па Галоўліцэ, і вядзеньне цэлай сыстэмы рэкамэндавальных сьпісаў, кніг, і справаздачнасьць па рэпэртуары, і дазволы на друкаваньне афіш, плякатаў, ярлыкоў і г. д.

Ад такой работы ня звольнен і райінспэктар, бо сыстэма адзіная і спрашчэньне ў паасобных выпадках не дапушчаецца.

Асьветнікі чакаюць ад кагосьці, **у першую чаргу ад Наркамасьветы,** палягчэньня ад папяровае паводкі.

Клапацілася аб гэтым і рабоча-сялянская інспэкцыя. У верасьні мінулага году было запрапанована Наркамасьветы ўпарадкаваць асновы падліку на мясцох і да 1-га студзеня г. г. скласьці адпаведны праект, які-б палегчыў работу месц. Супроць тэрміну супярэчаньняў ня было, але тэрмін застаўся тэрмінам, а справа на паперы.

Да гэтага часу невядома, што-ж зрабіў Наркамасьветы па спрашчэньні і скарачэньні канцыляршчыны...

Спачуваючы.

Справы гандлевыя

У МЕНСК ЗА ПАСУДАЙ

„Алімэнты“ Субача за „каханьне“ да прыватнікаў

Хто адгадае:

— Чаму харкаўскія, кіеўскія і адэскія гандляры пасудай прыяжджалі ў Менскае аддзяленьне Продасілікату па тавары, маючы аддзяленьне Продасілікату ў сябе, пад бокам—у Харкаве, Кіеве і Адэсе?

Так... Гэта загадка ня з простых і адгадаць не было тым больш трудней, што на чале аддзяленьня стаяў, так сказаць, «чырвоны купец», член партыі, Субач.

Субачу было вельмі прыемна, што да яго едуць па тавары з усяго СССР. Падумайце толькі, з Адэсы! З Кіева! З Харкава! З Сма-

Субач сваім пакупцом бязьмежна давярае. Нават калі крэдытбюро дае спраўку, што Ур'еў, Левін, Хірман, Дашэўскі і інш. не крэдытаздольныя, або крэдытаздольныя, але ня зусім,—Субачу напляваць, ён ім давярае і канец. Хіба-ж можна не давяраць такім прыемным асобам, такім буйным пакупцом?

І што-ж?..

Недзе, па шырокім СССР, расьсеяны дэбіторы Субача. Падлічваючы вечарам выручку за продасілікатную пасуду, дэбіторы весела пацiраюць рукі, садзяцца вячэраць, і за вячэраю выпіваюць шклянку добрага віна за здароўе Субача.

А Субач сядзіць у Менску і ча-

Справы бюракратычныя

ПАДХАЛІМЫ

Мы ня чакалі такога хуткага адказу на наш фэльетон.

Ах, калі-б «рэагаваньні» на нашы ўсе заметкі былі пабудаваны так добра і пераканаўча, як адказ загадчыка Магілеўскай друкарні «Саха і Молат» на наш фэльетон —«Дзе вы бачылі такіх дурняў»!

Ня трэба было-б зусім стварыць складаных апаратаў па расьсьледваньні, пасылаць напамінаньні, дапытваць і г. д.

Усё, аж да дадатковых вестак, адкрылася-б само сабою, адным адказамі закранутых асоб і ўстаноў.

Дзе вы бачылі такіх падхалімаў? —такі павінен быў быць загаловак новага, прысьвечанага адказу загадчыка Магілеўскай друкарні, фэльетону.

А вось і матар'ялы для яго—самыя цікавыя месцы з адносьніка друкарні ад 22-га мая за № 543.

зе друкаваць гэтыя блёк-ноты, як службовыя запіскі, але з тэхнічнага (??!!) недагляду, яны надрукаваны імянныя, чаму яны, як папсаваныя... знаходзіліся ў памяшканьні канторы (?)»

Усё ясна. Даскапала ясна.

Нікім не заказаныя блёк-ноты, па нейкім асаблівым натхненьні наборшчыкаў, ці што, друкаваліся для Наркамзему.

З прычыны «тэхнічнага недагляду» (зноў гэтыя наборшчыкі, ніяк ні да чаго іх ня прывучыш, дый шрыфты падводзяць) замест службовых надрукавалі імянныя блёк-ноты, дарэчы, з указаньнем «прозьвішчаў і годнасьці» пэўных асоб.

Ну, а пакі рабіліся і ініцыялы «Н. Г.» і інш. золатам на іх вызводзіліся—дзеля прыгожасьці. У парадку навучаньня. Трэба-ж кваліфікавацца...

Прынцыповыя і непрынцыповыя працаўнікі... самакрытыкі

МЕНСКІЯ „ЛЯКІРАВАНЫЯ“ КАМУНІСТЫЯ—ДЗЕЙНІЧАЮЦЬ—НЕЗРАЗУМЕЛЫЯ ХЭМІЧНЫЯ ПРАЦЭСЫ.—БЮРО СУПРОЦЬ ЯЧЭЙКІ.

Вясна самакрытыкі ў разгары. Ня глядзячы на халоднае надвор'е, яна прымусіла цаніць вельмі многіх сакратароў ячэек пры перавыбарах бюро. Са-

сьцьвярджаў, што нельга пабудаваць сацыялістычнае грамадзтва таму, што чалавек эгаістычны, індывідуальны і ён ня будзе мець стымулу для работы на

дзяла выступіў сакратар ячэйкі. Прыпынцыцца гэтага будзе азначаць недавер'е да абранага вамі нізавога кіруючага партыйнага органу...

— Як-жа гэта так,—пахкаціў у тоя

...іх, Хірманаў, Дашэўскіх ... і г. д. прапанаваў тавары на выбар, упакоўваў, адпраўляў па паказаных адрасох і... дзякаваў за тавар.

— Прыяжджайце часьцей, міласьці просім...

— Прыедзем, прыедзем, як-жа...

Зразумела, гэтымі прыемнымі слоўцамі не абмяжоўваліся. Былі і гутаркі чыста дзелавыя—аб умовах водпуску тавараў, крэдытах і г. д.

Але з Субачам можна было ладзіць. Чалавек ён ня дурны, ведае, што і прыватніку трэба есьці кавалак хлеба з маслам. Таму ўмовы, на якіх Субач адпускаў тавар прыватнікам, былі самыя найлепшыя: неабмежаваны крэдыт, транзітная дастаўка (проста з фабрыкі), асартымэнтная скідка, поўнае давер'е...

Вось, напрыклад, прыяжджае нейкі Левін М. Я. з Харкава, забірае на 6.713 руб. 44 кап. тавару і... **усё ў крэдыт,** без аднэй капейкі гатоўкай. Або вось, прыяжджае з Кіева нейкі Хірман М. П., купляе на 15.082 руб. 76 кап. тавару, 4.837 руб. дае гатоўкай і 10.300 р. у крэдыт. Або Палонскаму з Адэсы: на 9.302 руб. 28 кап. тавару, 3.046 руб. гатоўкай і 6.255 руб.—у крэдыт... і г. д.

— Ну, і жулікі,—думае Субач,—ашукалі.

Ур'еў і Розэнбаум з Віцебску набралі ў доўг на 7.143 р. 25к., Палонскі з Адэсы—на 6.255 руб. 36 к., Хірман і Дашэўскі з Кіева —на 10.300 руб., Левін М. Я. з Харкава—на 6.761 руб. 17 кап. і г. д. Вэксалі гэтых «кліентаў» даўно ўжо апратэставаны, даўно ўжо пераданы, куды трэба, для спагнаньня... Добра, калі гэтых людзей знойдуць на старых кватэрах, але калі... яны маюць ужо новыя кватэры і новыя адрасы? Дзе іх знойдзеш? Дапусьцім, што яны ўсе сядзяць на сваіх мясцох. А ці маюць яны якую-небудзь маемасьць? Або ўся іх маемасьць перапісана на імя жонкі? Ці правяраў Субач крэдытаздольнасьць сваіх кліентаў?

На жаль, толькі цяпер Субач зразумеў, што прыватніку давяраць нельга. Але ўжо позна. Разважаць аб шкоднай натуры прыватніка Субачу ўжо прыдзецца дзенебудзь у іншым месцы, ня ў Продасілікаце. Адгэтуль ён пастановаю калегіі РСІ зьнят з работы і атрымаў вымову...

Вось да чаго давяло каханьне да прыватнікаў.

Д-в.

ЛУК'ЯНОВІЧ ВУЧЫЦЦА ГАНДЛЯВАЦЬ

Урок, які каштаваў БСІКА 12.000 руб.

Чаму Лук'яновіч, намесьнік старшыні праўленьня БСІКА, ён-жа загадчык гандлёвым аддзелам, уздумаў гандляваць фота-матар'яламі—невядома. Ці яму прысьнілася някімчыца-бабка на старой вылінелай фатаграфіі, ці ён уздумаў уласную асобу сфатаграфаваць і разаслаць сваю фатаграфію ўсім пайшчыкам інвалідные каапэрацыі на памяць, ці проста дурасьць яму ў галаву ўдарыла?.. Думаем, што апошняе меркаваньне больш правільнае. Нічым іншым, як клясычным глупствам не растлумачыць гэтага раптоўнага намеру Лук'яновіча—пачаць гандляваць фота-матар'яламі.

І, не параіўшыся нават з праўленьнем БСІКА, Лук'яновіч закупіў у прадстаўнікоў нейкіх адэскіх прыватных «фірм» **на 35.430 руб.** фота-матар'ялаў.

Можна было-б падумаць, што, затрачваючы на гэтую справу такую вялізную суму каапэрацыйных грошай, Лук'яновіч выратоўвае дзесяткі **дзяржаўных** прадпрыемстваў ад недахвату сырцу, або забясьпячае **сваіх пайшчыкаў** самым неабходным. Нічога падобнага! Частка фота-матар'ялаў, якая **можа** быць куплена дзяржаўнымі і каапэрацыйнымі арганізацыямі, складае толькі 13 проц., рэшта—87 проц. могуць быць куплены толькі прыватным рынкам. Значыцца, БСІКА—**каапэрацыйная арганізацыя,** дзякуючы «геніяльным» плянам Лук'яновіча, зрабілася **пасярэднікам паміж адэскімі і менскімі прыватнікамі.** Ганаровая роля, няма чаго сказаць!

Цяпер паглядзім, колькі «зарабіў» БСІКА на гэтай апэрацыі.

За сотню фота-картак Лук'яновіч плаціў 13 руб. 50 к., за аркуш фота-паперы—3 р. 50 к.

У той-жа час можна было купіць праз белпасярэдніка **ад дзяржаўных арганізацый** фота-карткі па 11 р. 50 к. за сотню і фотапаперу таго-ж разьмеру па 2 р. 25 к. за аркуш. А праз пару дзён цана на фота-матар'ялы яшчэ больш зьнізілася і можна было ўжо купіць карткі па 9 руб. за сотню.

Такім чынам, пры самой куплі Лук'яновіч **пераплаціў** каля 8.000 руб., а потым, пасьля зьніжэньня цэн, страціў яшчэ тысяч 4-5.

Фота-матар'ялы яшчэ ляжаць на складах БСІКА. Да красавіка было ўсяго прадана на 14.000 руб. Рэшта—20 з лішкай тысяч рублёў—ляжаць пакуль што мёртвым капіталам.

Лук'яновіч атрымаў ад калегіі РСІ вымову. Акрамя таго, РСІ параіла пайшчыкам БСІКА пераабраць Лук'яновіча. Пайшчыкі павінны сказаць сваё важкае слова. **Галавацяпам ня месца на кіруючай рабоце!**

П—к.

...нагоднае, пахмурнае. Рабочыя і сяляне лёзунг партыі аб самакрытыцы ўсьвядомілі на „ятць". Масы загаварылі аб многіх рэчах, аб якіх раней яны-б змоўчалі. Але...

Зусім нечакана пры перавыбарах ячэйкі аднэй паважнай „драўлянай" установы—Лесбелу, вуснамі глыбокадумнага члена партыі загаварыў прынцыповы працаўнік **лёзунгу самакрытыкі.**

Тав. Ушкевіч, адзін з „махавікоў" нашай лясной прамысловасьці, так і пачаў:

— Я зьяўляюся прынцыповым працаўнікам 90-процантнага ненармальнага лёзунгу партыі... аб самакрытыцы.

Усе навастрылі вушы.

— Самакрытыка,—гаварыў Ушкевіч,—гэта—няправільнае асьвятленьне. Яна будзе навярхоўнай, узброіць супроць нас рабочых. Гэта самакрытыка прывучыць несьвядомых, някультурных і малапісьменных рабочых да дэмагогіі.

— Як у хэміі, рэакцыя атрымліваецца толькі пры пэўным злучэньні элемэнтаў, дык пры нашай самакрытыцы атрымаецца ня хэмічная рэакцыя, а рэакцыя... простая, палітычная. Такая крытыка нам апрача шкоды, нічога ня дасьць.

І ў пацьвярджэньне сваіх слоў Ушкевіч спаслаўся на.. буржуазнага палітыка і мысьліцеля Гуго Стынэса, які ...ных маштабаў. А тут ніхто не здагадаўся добры пратакольны запіс зрабіць. А трэба было-б. Ня шкодзіла-б гэту прамову менскага „лякіраванага" камуністага з Лесбелу ня толькі надрукаваць, або на скрыжалях высечы, але і высечы аўтара для прыкладу патомству...

Гэта адзін факт, так сказаць, свайго роду знакамітасьць у адзіным ліку, але ў практыцы перавыбараў ячэек ёсьць і цэлае бюро, якое не зразумела лёзунгу самакрытыкі. Гэта—бюро ячэйкі працкалектыву таўцоў.

Пачалося з папраўкі да аднэй рэзалюцыі. Адбываўся гарсход, на якім быў заслуханы даклад аб выніках красавіковага пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б). Пасьля дакладу пачаліся невялічкія спрэчкі. Бюро лічыла, што сход павінен закончыцца, як звычайна, прыняцьцем рэзалюцыі. Рэзалюцыя была ўнесена. Яна вітала новы курс партыі аб самакрытыцы. Раптам, нехта асьмеліўся і ўнёс папраўку:

— Прыняць меры, каб бюро правяло пералом у настроях партыйцаў нашае ячэйкі і больш уважліва адносьціся да голасу радавых партыйцаў.

Контр-рэвалюцыйнага ў гэтай папраўцы я ня бачу, але ня так паглядзелі на гэта „лякіраваныя" члены бюро.

— Нельга гэта так прыняць, пакрыў... ...ць добра і раптам „зрабіць пералом, больш уважліва адносьціся да членаў ячэйкі" і г. д. Так нельга.

Партыйцы крыху зьбянтэжыліся. Самакрытыка—справа новая, а можа і праўда, непатрэбна так выразіцца. І было даручана бюро ячэйкі прарэдагаваць рэзалюцыю, але абавязкова адзначыць спрэчны момант.

Праз тыдзень новы сход. Агалашаецца зрэдагаваная рэзалюцыя бюро. У рэзалюцыі кенскім почаркам напісаныя добрыя думкі. Самакрытыка ўхваляецца ва ўсесаюзным і міжнародным маштабе, але аб пераломе ў ячэйцы... ні слова.

— Дзе стары праект рэзалюцыі?—захваляваліся партыйцы.

— Чаму прамінулі момант аб лепшых адносінах да радавых партыйцаў нашай ячэйкі?

Члены бюро адказалі:

— Мы гэты момант у рэзалюцыі не адзначылі сьвядома, бо яго адзначаць ня трэба.

Падняўся скандал. Тры гадзіны запар спрачаліся. Ячэйка аднагалосна патрабавала ўключэньня гэтага пункту ў рэзалюцыю, бюро адмовілася. Было пастаўлена на галасаваньне і бюро ў цэлым галасавала супроць усёй ячэйкі.

Вось што азначае работа непрынцыповых працаўнікаў самакрытыкі...

Л. Кустановіч.

Ці ёсьць у Нараўлянскім раёне савецкая ўлада?

А калі ёсьць, дык што яна там робіць?

Лістаносец Мухаедаўскага паштовага вучастку, селянін в. Мухаеды, Нараўлянскага раёну, Мазырскае акругі, Васіль Партыка надаслаў у рэдакцыю ліст, які зьдзіўляе сваім зьместам.

3-га жніўня 1924 году (запамятайце, 1924 году!) **сто сялян—беднякоў** узбудзілі іск да багатага гандляра м. Нароўля Лейбіка Рабіновіча, патрабуючы ад яго платы за праданую яму чарніцу 327 руб.

Ня гледзячы на дакладныя **дакумантальныя даныя,** справу гэту **нарсуд 5-га вучастку Мазырскае акругі** цягне ўжо **чацьверты год** і ўсё пад рознымі прычынамі адкладае.

Упоўнаважаны сялян—Васіль Партыка за гэты час затраціў на судовыя выдаткі **112 руб.,** прадаўшы для гэтага адзіную сваю карову і трохгадовую цялушку.

26-га красавіка г. г. справу гэту разглядаў у Нароўлі нарсудзьдзя **Дзюрыч.**

Васіль Партыка пераконвае, што нарсудзьдзя Дзюрыч да пачатку разбору справы **выразаў з папкі дзевяць грашовых расьпісак,** якія выданы былі ў свой час гандляром Рабіновічам і пацьверджаны Мухаедаўскім сельсаветам. Толькі пасьля настойлівых патрабаваньняў Васіля Партыка і прад'яўленьня **ім дакумантаў, якія пацьвярджаюць, што грашовыя расьпіскі Рабіновіча зданы нарсуду 12-га студзеня 1925 году,** нарсудзьдзя Дзюрыч гэтыя расьпіскі **зьвярнуў і палажыў назад у папку.**

Але за тое, што Васіль Партыка настойліва патрабаваў звароту расьпісак, нарсудзьдзя Дзюрыч **аштрафаваў яго на 10 руб.**

Ня гледзячы на тое, што расьпіскі «знайшліся», **Дзюрыч усё-ж катэгарычна адмовіўся разглядзець іх і агаласіць.**

Васіль Партыка ў сваім лісьце не паведамляе, якую-ж пастанову вынес па гэтай справе нарсудзьдзя Дзюрыч. Але з заклiку аб дапамозе можна заключыць, што пастанова была **не на карысьць сялян—беднякоў.**

Гандляр Рабіновіч атрымаў на сялянскіх ягадах больш 2.000 руб. прыбытку, а сялянам іх запрацаваныя грошы заплаціць ня хоча і **сустракае ў гэтым падтрыманьне нарсудзьдзі Дзюрыча...**

МЫ ПАТРАБУЕМ НЕАДКЛАДНАГА, ПАДРАБЯЗНАГА РАСЬСЬЛЕДВАНЬНЯ ГЭТАЙ АБУРАЮЧАЙ СПРАВЫ.

Мазырская АКК павінна праверыць работу нараўлянскіх органаў мясцовае ўлады і высьветліць, **хто дапамагаў таму, каб сялянская скарга марынавалася амаль 4 гады ў канцылярскіх нетрах, хто скажае палітыку савецкае ўлады і дапамагае прыватным гандляром абдзіраць сялян-беднякоў.**

ПРАЎДЗІН.

Контр—рррэвалюцыя!..

Мясцком дзяржстраху павінен быў разьмеркаваць 300 руб. на курортнае лячэньне.

Бяз усякай мэдыцынскай камісіі, пасямейнаму, ён паслаў на курорт старшыню мясцкому, адказнага працаўніка і машыністку. Між тым, па стане здароўя ёсьць больш сур'ёзныя хворыя.

Самае цікавае, аднак, заключаецца ў наступным. Калі абураныя такой пасылкай працаўнікі падалі калектыўную заяву аб пераглядзе гэтага пытаньня—мясцком пачаў дзейнічаць.

Сумесна з адміністрацыяй, адразу напалохалі ўсіх за падпісваньне «нелегальных дакумантаў». Дасталася «крамольнікам», якія давалі падпісваць дакумант і машыністкам, якія друкавалі яго.

На агульным сходзе, які ўсё-ж такі быў склікан, пастанова мясцкому была зацьверджана большасьцю 30 супроць 20 **пры адсутнасьці 35 чал.**

Назаўтра адна супрацоўніца убачыўшы, як хлынула кроў з горла ў таварыша, які ня быў пасланы на курорт, сказала, што мясцком вынес контр-рэвалюцыйную пастанову. Як гэта так? Старшыня мясцкому зрабіўся сьледчым, дапытваў гэту супрацоўніцу каля 15—20 мінут. Словы сказаныя супрацоўніцай аб «контр-рэвалюцыйнай» (яна гэта сказала абураючыся) пастанове мясцкому сталі козырам у руках апошняга. «Ага, так, вы ўсе абвінавачваеце мясцком, г. зн. партыю (?!) у контр-рэвалюцыі, значыцца вы злодзеі і г. д.

У выніку ўсе супрацоўнікі тэрарызаваны, баяцца слова сказаць.

Зьвязьдзісты.

...надрукаваны па пачыне самой друкарні «Серп і Молат» без ведама памянёных у артыкуле працаўнікоў Наркамзему» (па ўласнай, так сказаць, ініцыятыве. Рэд.).

Далей. «Друкарня мела на ўвазе ... сваёй нахабнасьці проста зьдзіўляе.

Выдаў сабе з галавою Станкевіч, сам сабе выдаў пасьведчаньне ў тым, што ён ёсьць сапраўдны, кваліфікаваны падхалім.

Услужыў, што называецца, як трэба.

Г.

Так „расьсьледваць" нельга

20-га лютага г.г. рэдакцыя накіравала ў Менскі акрзямаддзел скаргу безьзямельных сялян вёскі Гарэлец, Пухавіцкага раёну, якія падалі заяву ў Пухавіцкі земаддзел аб надзяленьні іх зямлёю на пустуючым вучастку «Высокая Гара». На гэту зямлю знайшоўся прэтэндэнт у асобе Шацкага лясьніцтва, якое заявіла, што зямля ня пустуе, а «зарасла маладым хвойным лесам». Сяляне-ж пераконваюць, што зямля пустуе і што «хутчэй лес вырасьце на стале ў лясьнічага, чым на «Высокай Гары»...

Як-жа акрзямаддзел расьсьледаваў гэту скаргу? 24-га мая рэдакцыя атрымлівае адказ за подпісам намесьніка акруговага інспэктара лясоў:

„Варочаючы пры гэтым ліст пад назваю „Ратуй ад бюракратызму"—на падставе растлумачэньня Шацкага лясьніцтва, паведамляецца наступнае..."

І далей аб тым, што глеба зямлі, на якую прэтэндуюць сяляне, пясчаная, мала годная пад сельскую гаспадарку, што Шацкае лясьніцтва засеяла гэтую зямлю хвойнікам і г. д.

Такая работа нікуды ня варта! Што значыць «на падставе растлумачэньня Шацкага лясьніцтва»? Гэта значыць, што акрзямаддзел здаволіўся тлумачэньнем Шацкага лясьніцтва, якое можа быць зацікаўлена ў гэтым вучастку зямлі—не таму, што ён засеян лесам, а зусім з іншай прычыны. Мы гэтай прычыны ня ведаем, а таму судзіць ня зьбіраемся, але Шацкаму лясьніцтву, як установе, зацікаўленай гэтай справай і прымушанай апраўдвацца ў сувязі са скаргай сялян,—мы ня верым.

Менскі акрзямаддзел павінен быў гэту скаргу сялян расьсьледаваць іншым спосабам (якім—яму лепш ведаць), а не абмяжоўвацца перадачай адказу Шацкага лясьніцтва.

Такое «расьсьледваньне» бюракратычнае па форме і некарыснае па існасьці.

Трэба зварачаць больш чуласьці і ўвагі на матар'ялы, якія „Зьвязда» рассылае на расьсьледваньне.

Бюракратычная сьцяна на шляху прапаноў рабочых

„Усё залежыць ад Гомелю"

У «Зьвязьдзе» № 75 была зьмешчана заметка—«Слухаюць, але ня выконваюць», у якой паведамлялася, што прапановы вытворчай камісіі і нарады 1-га вучастку аддзелу пуці адміністрацыя ня выконвае.

Начальнік вучастку аддзелу пуці прыслаў «абвяржэньне», у якім ён у той-жа час малюе «парадак» выкананьня прапаноў рабочых.

Аказваецца, што кожная прапанова адміністрацыяй вучастку:

1) разглядаецца,
2) абмяркоўваецца і
3) накіроўваецца у Гомель, і кіраўніцтва дарогі для...
4) разгляду,
5) абмеркаваньня і
6) вырашэньня.

Ад кіраўніцтва дарогі залежаць грашовыя асыгнаваньні. Менскія адміністратары пазбаўлены права самастойна распараджацца сродкамі. Такія пытаньні, як пабудова веткі для каваньня коняй, або сушылкі для лесаматар'ялаў, падлягаюць вырашэньню кіраўніцтва дарогі.

Мы ня можам супярэчыць. Магчыма, такая цэнтралізацыя ў «спэцыфічных» умовах чыгункі і неабходна. Але гэта не паляпшае становішча. Факт застаецца фактам. **Прапанова рабочых доўга вандруе з Менску ў Гомель, і пакуль рабочыя ўбачаць вынікі сваіх стараньняў, праходзяць месяцы і гады.**

Гэта ненармальна! Для больш шпаркага разгортваньня прадукцыйнасьці на чыгунках, для хутчэйшага выкананьня ўсіх дзельных прапаноў рабочых—павінна быць зруйнована бюракратычная сьцяна на шляху. Якімі сродкамі гэта павінна быць зроблена—справа ўсіх жывых працаўнікоў транспарту.

Не адказваюць на заметкі рабкораў

Заг. нак. аддзяленьня фабрыкі „Вэзувій" ў Гомелі т. Філонаў на працягу раду месяцаў не адказваў на заметкі рабкораў, якія зьмяшчаюцца ў насьценгазэце. Рабкораў, якія пішуць у насьценгазэту, ён звычайна называў зьневажаючымі іменамі, праяўляў да іх грубасьць. Пры зьяўленьні аб ім заметкі ў насьценгазэце, ён звычайна стараўся выпытаць у рабочых, хто пісаў гэту заметку.

Гэта стала вядомым фабкому, які на сваім пасяджэньні разабраў гэта пытаньне і пастанавіў зрабіць Філонаву на першы раз папярэджаньне, а пры паўтарэньні—паставіць пытаньне аб зьняцьці яго з работы.

Аднachасова ФЗК зазначыў загадчыкам аддзяленьняў іншых цэхаў і заводакіраўніцтву ў цэлым, што трэба хутчэй адказваць на заметкі рабкораў.

Спадзяюся, што гэта пастанова паслужыць росту актыўнасьці рабочых.

Рабочыя і работніцы, сяляне і сялянкі! Пішэце ў старонку РСІ аб усіх недахопах, якія вы бачыце ў нашым сацыялістычным будаўніцтве.

Апаскі „Зьвязды“ аб зрыве будаўніцтва унівэрсытэцкага гарадку апраўдваюцца

СКЛОКА ПАМІЖ ІНЖЫНЭРАМІ НЯ СПЫНІЛАСЯ

ІнжынэрМікалаеў падаў заяву аб звальненьні

Як мы ўжо паведамлялі, затрыманьні з пабудовай унівэрсытэцкага гарадку адбываліся з прычыны незацьверджаньня праектаў рэспубліканскім інжынэрам. На пасяджэньні камісіі пры Наркамасьветы пытаньне гэта было ўпарадкавана. 25-га мая ўсе праекты з невялікімі папраўкамі былі зацьверджаны. Катлаваны ўжо выкапаны.

Але, ня гледзячы на ўсё гэта, да пабудовы фундамантаў дагэтуль яшчэ ня прыступлена. Камандыраваны на пабудову наш супрацоўнік з поваду гэтага высьветліў наступнае:

Інжынэры Белдзяржстрою зацікаўлены на асабістай глебе ў зрыве праектаў маскоўскага інжынэра Запарожца і ўсяляк стараюцца ачарніць іх у вачох дырэкцыі Белдзяржстрою.

Апошні-ж, з свайго боку, не асабліва сьпяшаецца з пабудоваю, бо, як казаў галоўны інжынэр Белдзяржстрою, для пабудовы ўсіх 5 карпусоў у гэтым сэзоне ня хопіць будаўнічых матар'ялаў, як напр.: арматур, жалезных бэлек і інш.

Вакол начальніка работ, інжынэра Мікалаева, стварылася такая атмасфэра, што апошні быў прымушан падаць заяву аб звальненьні.

— Недавер'е з боку інжынэраў Белдзяржстрою—з аднаго боку, і наўмысная зацяжка работ—з другога,—сказаў нашаму супрацоўніку інж. Мікалаеў,—ставяць мяне ва ўмовы, пры якіх у далейшым нармальная работа немагчыма.

У Белдзяржстроі наш супрацоўнік выявіў наступны „казус“. Галоўны інжынэр Белдзяржстрою Мазгалеўскі ў гутарцы з нашым супрацоўнікам заявіў:

— Было-б больш рацыянальным не прыступаць зараз да выемкі катлаванаў. Цяпер, бадай, прыдзецца ўстанаўляць у іх драўняныя апалубкі, бо фундаманты, паводле нашых разьлікаў, павінны быць больш вузкія, чым па праектах Запарожца.

У гэты час увайшоў нам. дырэктара Белдзяржстрою.

— Ведаеце што, тав. Мазгалеўскі, —сказаў ён,—давайце дамо загад, каб пачалі закладку фундаманту пад мэдыцынскі корпус, а то ўжо вельмі вялікая шуміха паднялася...

Нам незразумела, што гэта ўсё значыць? Мы толькі адчуваем, што нашы апаскі аб зрыве пабудовы гарадка ў гэтым годзе апраўдваюцца.

У Савеце Народных Камісараў БССР

Аб узаемаадносінах органаў улады з каапэрацыяй

Усім ведамствам і мясцовым органам улады забараняецца загадваць каапэрацыйным арганізацыям рабіць непрадугледжаныя законамі выдаткі, даваць ім заданьні, не прадугледжаныя статутамі іх дзейнасьці, загадваць каапэрацыйным арганізацыям уваходзіць членамі ў іншыя арганізацыі і ўкладваць у гэтыя арганізацыі сродкі. Забараняецца органам улады ўсякае ўмешваньне ў работу каапэрацыйных арганізацый, калі гэтыя органы ня ўпоўнаважаны на гэта. За парушэньне гэтай пастановы службовыя асобы адказваюць у крымінальным парадку. За страты каапэрацыйных арганізацый ад парушаючых гэтую пастанову няправільных дзеяньняў службовых асоб, калі няправільнасьць дзеяньня будзе ўстаноўлена судом, орган улады адказвае паводле 449 арт. Гр. Кодэксу.

Бясплатны і льготны водпуск драўніны гэроям РСЧА і былым чырвоным партызанам

З мэтаю далейшага ўмацаваньня гаспадаркі гэрояў Рабоча-Сялянскай Чыр-

і парубка была зроблена да моманту выданьня гэтай пастановы. Усякія спагнаньні па парушэньнях пабочных карыстаньняў, зробленых да выданьня гэтай пастановы, калі яны ня мелі характару самавольнага шкоднага зьнішчэньня маладнякоў ці іншай буйной шкоды—адмяняюцца. Усякія справы, якія ўзьніклі за парушэньне абежніка НК Земляробства за 16-X-25 г., спыняюцца. Выключаныя за самапраўныя парубкі былыя чырвоныя партызаны і гэроі Чырвонай арміі са складу карыстальнікаў лясамі мясцовага значэньня павінны быць залічаны зноў у склад аб'яднаньня лесакарыстальнікаў.

Мерапрыемствы па жыльлёвай гаспадарцы

Жылыя дамы, якія ўваходзяць у муніцыпалізаваны фонд, эксплёатуюцца мясцовымі саветамі, а тыя, што знаходзяцца пад ведамам прадпрыемстваў прамысловасьці і транспарту—гэтымі прадпрыемствамі або непасрэдна, або праз здачу ў арэнду жыльлёва-арэндным каапэрацыйным таварыствам, дзяржаўным установам, прафэсыянальным і іншым грамадзкім арганізацыям і індывідуальным арандатарам.

У дагаварох арэнды павінна быць запісана, што 10 проц. жылое плошчы, якая аддаецца ў арэнду, мясцовыя саветы або прадпрыемствы скарыстоўваюць для засяленьня рабочымі і служачымі па сваім пагляде у дамох, якія

МЕНСК

У ЖДАНОВІЦКІМ ДОМЕ АДПАЧЫНКУ

ЧУТКІ АБ АТРУЧАНЬНЯХ НЕ ПАЦЬВЯРДЖАЮЦЦА

У апошнія дні ў Менску распаўсюдзіліся чуткі аб масавых атручаньнях у цэнтральным доме адпачынку ў Ждановічах. На шчасьце гэтыя чуткі не пацьвердзіліся. Але некаторыя ненармальнасьці ў справе харчаваньня адпачываючых усё-ж ёсьць.

Для праверкі санітарнага становішча дому адпачынку ў Ждановічы 29 мая была камандыравана спэцыяльная санітарная камісія інспэкцыі аховы здароўя. Камісія паведамляе наступнае.

24—25 мая ў першую і трэцюю гарадзкія больніцы было дастаўлена з дому адпачынку 4 хворых—3 з востра-страўнікавымі захворваньнямі (моцныя ванітаваньні, развальненьні жывата і высокая тэмпература) і адзін з высокай тэмпературай, бяз зьявішч расстройства страўніка. Пры допыце хворыя паказвалі на сувязь захворваньняў з пададзенай ім 24-га мая да вячэры ў доме адпачынку рыбай. У сучасны момант хворыя ачуняюць. Для ўстанаўленьня дыягнозу захворваньняў у вышэй паказаных хворых былі ўзяты для досьледу кроў і кал.

Іншыя, што адпачываюць у Ждановічах, пры асабістым апросе, адзначалі наадварот добраякаснасьць і сьвежасьць зьедзенай 24 мая рыбы і адсутнасьць якога-небудзь расстройства жывата ў наступныя дні.

Былі агульныя скаргі на ня зусім добраякасныя іншыя прадукты (мяса, яйкі), у выніку чаго часта наглядаліся расстройствы жывата. Але масавых атручаньняў ці страўных зьявіш ня было.

Санітарная камісія лічыць, што адзначаныя вышэй тры выпадкі захворваньняў страўніка не знаходзяцца ў сувязі са спажываньнем рыбы. Як высьветлілася, рыба была дастаўлена з Полацку ў лёдзе і зараз-жа па прыбыцьці адпраўлена ў Ждановічы. Хутчэй за ўсё, па думцы дактароў, тут мела месца або злоўжываньне вялікай колькасьцю харчу, або спажываньне не сьвежых яек і масла. Апошнім, мусіць, тлумачацца частыя скаргі адпачываючых на расстройствы.

Страхкасай прыняты тэрміновыя мёры для зьнішчэньня ўсіх адзначаных ненармальнасьцяй. **М. К.**

кватэрамі, гарадзкія саветы могуць арганізоўваць агульна-гарадзкія і раён-

Водпускі будуць даны ўсім рабочым гут

Шклятрэст высунуў пытаньне перад ЦП саюзу хэмікаў аб перанясеньні на некаторых гутах водпуску на будучы год, у сувязі з вялікай нагрузкай гут пасьля іх рамонтаў.

ЦП гэту прапанову адхіліла на тэй падставе, што работа ва гутах—шкодная і рабочым патрэбен водпуск кожны год.

Сход эскадрону лёгкай кавалерыі

У суботу, 2-га чэрвеня, а 6-й гадзіне ўвечары ў памяшканьні рэдакцыі газэты „Чырвоная Зьмена“ адбудзецца першы арганізацыйны сход атраду лёгкай кавалерыі.

На сход запрашаюцца таксама камсамольцы, якія працуюць ў сэкцыях РСІ і пры Менскай АКК КП(б)Б.

Запіс у атрад працягваецца да 2-га чэрвеня. Запісвацца можна штодня ў рэдакцыі „Чырвонай Зьмены“.

СПОРТ

Вынікі веснавога сэзону

Веснавы сэзон закончыўся, і менскія фізкультурнікі прыступаюць да выкананьня летняе праграмы заняткаў. Веснавы пэрыяд работы даў значны рост фізкультурнікаў па Менску. У зімовы пэрыяд у прафсаюзных гуртках фізкультуры налічвалася да 2.000 чалавек. За веснавы час гэта колькасьць вырасла да 4.000 чалавек. Рост фізкультурнікаў па Менску ідзе за кошт арганізацыі нізавых ячэек пры заўкомах і мясцкомах. Добра наладжана работа па арганізацыі фізкультурнікаў у саюзе мэталістых, гарбароў, харчавікоў і саўгандальслужачых. Значна адстаюць саюзы працасьветы, працаўнікоў камгасу, нарсувязі і транспарту. Усе гэтыя чатыры тысячы чалавек займаюцца па чарзе па два-тры разы ў тыдзень на спартыўнай пляцоўцы саду «Прафінтэрн».

Здарэньні

6 ЧАЛАВЕЧЫХ ШКІЛЕТАЎ. На Кастрычнікавай вул., № 5, побач з Пушкінскай бібліятэкай, у вялікім будынку знаходзіўся №-скі полк. Нядаўна полк вышаў у лягеры і быў пачаты капітальны рамонт будынку. Калі ўзадралі падлогу, дык пад ёю было знойдзена 6 чалавечых шкілетаў. Прафэсар судовай мэдыцыны Цітоў, выкліканы для экспэртызы, прызнаў, што гэтыя шкілеты маюць ня менш, чым 100-гадовую даўнасьць. Старажылы гэтага раёну расказваюць, што на месцы будынку, дзе знойдзены чалавечыя косьці і чарапы, былі калісьці могілкі.

ВАРАЖБІТКА-АФЭРЫСТКА. Варажбітка і знахарка Зярловіч (Стара-Слабодзкая, 12) карысталася вялікай папулярнасьцю на ўсю Менскую акругу. Да яе прыяжджалі атрымліваць „лякарствы“ сяляне і сялянкі з розных вёсак. Ад усіх яна атрымлівала грошы, а хворыя ехалі бяз грошай і без лячэньня. У Менску галоўны кантынгэнт „кліентаў“ Зярловіч складаўся з цёмных і няпісьменных хатніх працаўніц. Гэтымі днямі да варажбіткі зьявілася хатняя працаўніца Шастаковіч і прасіла даць раду, як вярнуць мужа, які ўцёк паўтара тыдні таму назад. Зярловіч абяцала, што муж вернецца, калі Шастаковіч дасьць ёй 10 р. і чатыры мэтры сацін у. Так Шастаковіч зрабіла, але муж усё-ж такі не вярнуўся. Справа аб варажбітцы Зярловіч перадана ў крымвышук для прыцягненьня яе да адказнасьці за машэньніцтва.

Кніжная паліца

Рэдакцыяй атрыманы для водзыву наступныя кнігі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1. **М. Калінічэнка і І Мазур.** Чырвоная Зьмена. Кніжка для другога году навучаньня па комплекснай сыстэме. Выданьне шостае, стэрэатыпнае, ц. 1 р. стар. 292.
2. **С. М. Тупяневіч.** Як здабываць корм у сялянскай гаспадарцы, ц. 23 к., стар. 59.

ПРАЦА НАЦКАМІСІІ ЦВК БССР

Нацыянальныя школы

29 мая пад старшынствам тав. Хацкевіча адбылося пасяджэньне нацыянальнай камісіі пры ЦВК БССР.

Камісія вынесла рад пастаноў па пытаньні аб нацыянальных школах у Беларусі.

Наркамасьветы прапанавана павялічыць водпуск сродкаў на забесьпячэньне школ нацменьшасьцяй падручнікамі, адкрыць інтэрнаты пры яўрэйскіх раённых сямігодках і вызначыць адпаведны лік стыпэндый для яўрэйскіх раённых сямігадовых школ.

У пастаноўцы выхаваўчай справы школы Наркамасьветы і яго органы на мясцох павінны зьвярнуць яшчэ большую ўвагу на інтэрнацыянальнае выхаваньне дзяцей, на барацьбу з клерыкалізмам,

чытальні, а пры некаторых хатахчытальнях існуюць гурткі па вывучэньні беларускае мовы. Праз беларускія курсы прапушчана 20 працаўнікоў па ліквідацыі няпісьменнасьці, 20 загадчыкаў хат-чытален, 120 настаўнікаў. Да недахопаў трэба аднесьці бяссыстэмнасьць працы па правядзеньні беларусізацыі на прадпрыемствах, недастатковую рашучасьць з боку некаторых кіраўнікоў устаноў да пераводу сваіх апаратаў на беларускую мову, слабое распаўсюджваньне сярод насельніцтва беларускіх газэт і літаратуры і г. д.

Нацкамісія намеціла рад мерапрыемстваў, накіраваных да ўзмацненьня агульнага тэмпу правядзеньня беларусізацыі ў Гомельшчыне. Пастаноўлена паскорыць пераход на беларускую мову газэты «Полесская Правда» з разь-

На змычку з сонцам!

Ня трацьце ні аднаго веснавога дня!

З душных кватэр—на чыстае паветра, да ракі, на спортпляцоўкі!

Вы за сонца, ці за доктара?

Летам ад сонца не адаб'ешся. Яно з цікавасьцю заглядае ў нашы душныя пакоі-скрыні, зьбітыя кватэрным крызісам. Яно пяшчотна абыймае кожнага праходзячага, бяз розьніцы яго службовага становішча або партыйнай прыналежнасьці.

„Куды не заглядае сонца, туды часта заходзіць доктар“, гаворыць мудрая прыказка. Усялякія мікробы штурмуюць бледных, худасочных людзей—дэзэртыраў сонца. Іх арганізм ня можа сапраціўляцца гэтаму шалёнаму націску, ён чахне і гіне. Сонца-ж узмацняе і ахоўвае наш арганізм ад захворваньняў, абараняе ад мікробных наскокаў, насычае наш арганізм бадзёрасьцю, сілай, моцай і здароўем. Сонца заражае наш арганізм энэргіяй, быццам акумулятар, які потым на працягу доўгіх васеньніх і зімніх месяцаў дае ток нэрвовай сыстэме, мазгу, крыві, скуры.

Ня бойцеся сонца

Выйдзіце на вуліцу і вам стане ясна, што мы баімося сонца. Баімося таму, што ня ведаем яго лекавых якасьцяй. Таму, што яшчэ не пазбавіліся ад розных забабонаў.

Чаму гэта так? Таму, што ў нас з сонцам дрэнныя ўзаемаадносіны. Мы апранаемся ў самыя агідныя ў сэнсе гігіены вопраткі, закрываем цела, якое жадае сонечных праменьняў, нацягваем усялякія „самавязы“, каўнерыкі—гэтыя ўзаконеныя мужчынскія нашыйнікі. Мы адмяжоўваемся ад сонца парасонамі і каляровымі шалямі для таго, каб не папсаваўся колер твару, прыпудранага ці размалёванага згодна этыкету. Наша працоўная жанчына, напэўна, пад парасонам ня ходзіць, але яна рэдка паказвае сваё цела сонцу.

Праўда, працуючы на прадпрыемстве 6-8 гадзін, сонца не здабудзеш. Аднак, гэта ня значыць, што ад яго трэба адмовіцца. Трэба прылажыць больш намаганьняў да таго, каб зараз у дзень адпачынку, ці пасьля работы, ці ў часе абедзенага перапынку на паўгадзіны ці гадзіну пайсьці насустрач сонцу, насустрач свайму здароўю і патрабаваньням арганізму.

Прыгожасьць ня ў бледна-падмалёваных вачох і наманікюраных пазногцях, а ў здаровым загарэлым целе, у цьвёрдых мускулах.

Больш арганізаванасьці

У гэтым годзе мы прыкавалі ўвагу ўсіх нашых арганізацый да пытаньняў фізычнай культуры. Прафсаюзы зацікаўлены гэтым пытаньнем і дапамагаюць матар'яльна спартыўным арганізацыям. Расьце зацікаўленасьць шырокіх колаў працоўнай моладзі справай спорту. Урад БССР ідзе насустрач фізкультурным арганізацыям Беларусі і праводзіць у гэтым годзе ўсебеларускую спартакіяду.

з дэманстрацыяй спрыту і сілы. Хай гэта будзе ня толькі футбол ці гандбол, трэба пайсьці насустрач патрабаваньням рабочых, пагуляць у звычайны мяч, гарадкі, кракет, ці паплаваць, паплаваць на лодках, пастраляць, пагуляць у шахматы, шашкі і г. д.

Але-ж абавязковай ўмовай загарадных пагулянак—паветраныя і сонечныя ванны. Яны зусім бясплатны і даступны, толькі патрабуюць вядомай базіроўкі.

І хочацца і колецца

Бязумоўна, што лепшым адпачынкам у часе водпуску зьяўляюцца экскурсіі. Тыя, хто ніколі ня бачыў і ня ведае Масквы ці Ленінграду, няхай зробяць паездку ў гэтыя галоўныя культурныя і палітычныя цэнтры Саюзу. Хто ня ведае эўрапейскай часткі СССР, няхай зробяць паездку па Волзе, на параходзе. Хто ніколі ня бачыў гораў і мора, таму лепш за ўсё паехаць спачатку ў Крым, а потым ужо і на Каўказ.

Ды наогул ёсьць шмат новых цікавых месц, куды можна паехаць, і ўсе гэтыя паездкі для рабочага і служачага каштуюць ня так дорага. Цэнтральныя праўленьні нашых прафсаюзаў маюць ільготныя праезды для экскурсантаў, але пакуль што вярбоўка гэтых экскурсантаў ідзе надта туга. І хочацца кожнаму паехаць, але баіцца асыгнаваць на гэта невялічкую суму.

Калі, мабыць, рэспубліканскія экскурсіі для многіх сапраўды дарагі, тады трэба зрабіць усё магчымае для арганізацыі такіх экскурсій па Беларусі, дзе можна шмат чаго новага ўбачыць, узяць хаця-б Асінстрой, якога шмат людзей яшчэ ня бачылі.

Шмат фабзаўмясцкомаў пачалі арганізоўваць экскурсіі па Дняпры, Бярэзіне, Прыпяці, Заходняй Дзьвіне і Сьвіслачы. «Дынама» (Менск) зрабіла шлюпачны паход Смаленск-Севастопаль. Гэты разумны вопыт павінны скарыстаць нашы нізавыя прафарганізацыі, трэба садзейнічаць усім асобным групам рабочых і служачых, якія зьбіраюцца зрабіць такія паходы.

Трэба быць больш энэргічнымі, ня трэба абмяжоўвацца суботнянядзельнымі гулянкамі ў садох, але аднэй масавай пагулянкай за цэлы месяц.

Прафсаюзу, камсамолу, палітасьветным установам трэба дзейнічаць больш згуртавана, энэргічней, арганізоўваць сапраўдны здаровы адпачынак і забавы для працоўных, ні на хвіліну не забываючы, што нам патрэбны моцныя бадзёрыя людзі—іх выгадуе сонца, сьвежае паветра, гульні, спорт.

Прыяцель сонца.

Паведамленьні

вы за 1928-29 г. павінна быць выдзелена частка фонду для задаваленьня патрэб былых чырвоных партызанаў і герояў Чырвонай арміі.

СНК пастанавіў таксама спыніць усе справы аб самавольных парубках, зробленых да выданьня гэтай пастановы беднейшаю часткаю былых чырвоных партызанаў і герояў Чырвонай арміі, калі гэтыя парубкі ня былі паўторныя і ня мелі характару масавых руйнуючых парубак, зьняць арышт, наложаны на самавольна высечаны лес, калі гэты лес знаходзіўся пры сядзібе парубшчыкаў—былых чырвоных партызанаў і герояў Чырвонай арміі і калі таксавая каштоўнасьць яго не перавышае 25 руб.

...ны таварыству задаволеньні жылою плошчаю—гэтыя кватэры і пакоі аддаюцца іншым рабочым і служачым прамысловасьці і транспарту.

Масцовыя саветы павінны ўтварыць з часткі муніцыпалізаваных і пабудаваных імі дамоў манэўраны фонд. Гэты фонд і дамы, што знаходзяцца пад ведамам прадпрыемстваў, засяляюцца на дагаварох на пэўны тэрмін, пасьля якога саветы і прадпрыемствы маюць права выселіць жыльца ў адміністрацыйным парадку.

Забараняецца здаваць у арэнду памяшканьні, якія апаражняюцца ў муніцыпалізаваных дамох, асобам непрацоўных катэгорый. Каб палегчыць абмен ... за 1 год. Будынкі могуць здавацца ў арэнду жыльлёвым таварыствам на тэрмін да 12 гадоў.

Аб інстытуце фізычных мэтадаў лячэньня

СНК прызнаў мэтазгодным пабудаваць у Менску з бягучага будаўнічага сэзону будынак для Інстытуту фізычных мэтадаў лячэньня каштоўнасьцю (без абсталяваньня) у 206 тыс. руб. Пабудова Інстытуту павінна быць скончана ў 2 будаўнічыя сэзоны—1928 і 1929 г.г. з тым, каб эксплёатацыя Інстытуту пачалася з 1 лістапада 1929 году.

...зацыі ў Гомельскай акрузе. У гэтых адносінах маюцца ўжо некаторыя дасягненьні. Значная частка працаўнікоў савецкага, прафэсыянальнага і каапэрацыйнага апарату абхоплена гурткамі па вывучэньні беларускае мовы.

Пераведзены на беларускую мову выкладаньня першыя групы ў 354 вясковых школах; уведзена беларуская мова, як прадмет, ва ўсіх іншых школах. Перавялі працу на беларускую мову 32 хаты-чых і с.-г. рабочых, ва ўстановах транспарту, вайсковых часьцях і па лініі грамадзкай працы. Наркамасьветы даручана арганізаваць выезд у Гомельшчыну беларускіх дзяржаўных тэатраў і інш. мастацкіх сіл і г. д.

Акруговай нацкамісіі запрапанавана павесьці рашучую барацьбу з паасобнымі выпадкамі праяўленьня шавінізму, асабліва расійскага да правядзеньня беларусізацыі.

...ку чаго замест адпачынку атрымліваецца перастамленьне, або расчараваньне. Было і так, што замест культурнага правядзеньня часу, атрымлівалася „культурнае біцьцё" насоў. Гэтыя моманты трэба ўлічыць.

Чым займацца?

Мы ня ўмеем скарыстоўваць гадзіны адпачынку. Калі мы ідзем за горад, значыць бярэм гарэлку, піва, закускі, на месцы многа п'ем і скачам, але мала зварачаем увагі на фізкультурныя гульні.

Трэба выхад за горад зьвязваць

...дукевіч—піянэр-работнік АК ЛКСМБ.

— Ляхаўскае раённае праўленьне ... таварыства паведамляе, што ... 31-га мая, г. г., а 8-й гадзіне ўвечары, у памяшканьні РК КП(б)Б, адбудзецца шырокая нарада камуністых, працуючых у выканбюро, па пытаньні аб летняй працы у вёсцы.

Адказны рэдактар Ян. АСЬМОЎ

Пом. ЦИРКА | Сегодня и ежедневно с 10 час. утра до 11 ч. веч. ОТКРЫТА

передвижная научно-показательная

ЗООВЫСТАВКА ЖИВЫХ ЗВЕРЕЙ

ГАМБУРГСКОГО ЗООЛОГИЧЕСКОГО САДА.

МАССА ЗВЕРЕЙ и ПТИЦ

Экскурсии допускаются со скидкой по отношению экскурсбюро.

Кормление зверей—в 8 час. вечера

Тэатр і кіно

Мингос-ТЕАТР	Гастроли ансамбля артистов госуд. академич. Моск. МАЛОГО ТЕАТРА ПРИ УЧАСТИИ заслуж. артистов: В. Н. Пашенной, В. О. Мас-Салитиновой, И. К. Яковлева, Н. Ф. Костромского, В. Р. Ольховского. четверг. 31 мая ИДИОТ Достоевского. Билеты в кассе театра с 12—2 и с 5—9 ч. веч. В раб. кассе с 11 с пол. до 2 ч. и с 4—6 ч. веч. Начало в 8 с пол. час. веч. Уполном. Р. В. Ольшенецкий.
Кіно-тэатр „Культура"	Ад аўторка, 29 мая—грандыёзнае адчыненьне тэатру „Мюзік-Холь" У праграме—лепшыя расійская і замежныя атракцыёны.
Кіно „Чырвоная Зорка"	З прычыны вялікага посьпеху—яшчэ 2 дні — 30 і 31 мая—грандыёзны прыключэнскі фільм „НАЧНЫ ЭКСПРЭС" з удзелам ГАРЫ ПІЛЬ. Увага! Чарговая пастаноўка—„Дачка двух бацькоў".
Кіно „Пралетары"	„Стэнлей у нетрах Афрыкі" 2 сэрыі за адзін сэанс. На 1-ы сэанс—усе білеты па 25 кап. Пачатак роўна а 6 г. 30 м.
Кіно „Інтэрнацыянал"	Толькі 2 дні—30 і 31 мая 1. „КНЯЗЁЎНА МЭРЫ" у 8 ч. 2. „БЭЛА", у 7 частках. 2 фільмы за адзін сэанс

АДПУСКНІКІ!

Паведамляйце ў аддзел падпіскі газэты „Зьвязда"

ВАШ НОВЫ АДРАС.

Вам будзе пасылацца газ. „Зьвязда" па месцы знаходжаньня ў водпуску

БЕЗ АСОБНАЙ ДАПЛАТЫ.

Прыёмо абвестак у чарговы нумар газэты адбываецца да 2-ое гадзіны дня

Из склада 25 п бутылок

ОТПУСКАЮТСЯ ПО ОПТОВЫМ ЦЕНАМ с БЕСПЛАТНОЙ ДОСТАВКОЙ на дом.

ЕССЕНТУКИ № 20 натуральные кавказские минеральные ВОДЫ с естественной углекислотой

СТОЛОВЫЕ ВОДЫ. ТРЕБУЙТЕ ВЕЗДЕ: в ресторанах, станционных буфетах, столовых, кооперативах, фруктовых лавках, киосках и др. местах в БССР.

ЛЕЧЕБНЫЕ ВОДЫ. Ессентуки №№ 4, 17 и 18, Баталинскую, Смирновскую и Славяноводскую—во всех аптеках БССР.

Минским Государственным складом КАВМИНЭКСПОРТА

Минск, уг. Советской и Энгельса 20/92, тел. 374.

С 1-го июня ОТКРЫВАЮТСЯ специальные киоски и магазин по продаже кавказских вод бутылками и стаканами по общедоступным ценам.

Остерегайтесь пить искусственную воду

„СЕКАРОВСКАЯ ЖИДКОСТЬ"

ВЫТЯЖКА ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ приготовленная по способу ПРОФЕССОРА Д-ра БЮХНЕРА

ЦЕНА ФЛАКОНА 2 РУБ.

ТРЕБУЙТЕ во всех АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ САНГИГИЕНЫ С.С.С.Р.

В СЛУЧАЕ ОТСУТСТВИЯ НА МЕСТАХ высылается из главного склада не менее 4-х флаконов при получении 25% задатка.

ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА ЗА НАШ СЧЕТ

ЛЕЧЕБ. УЧР. И ВРАЧАМ ДЛЯ ИСПЫТАНИЯ „CRATIS"

ВХОДЯЩ. В ОБ'ЕДИНЕНИЕ „МОСКПРОМСОЮЗ"

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА „ГАЛЕН-МОСКВА"

МОСКВА ул. ГЕРЦЕНА № 5/ Отд. 18

МИНСКОЕ ПТИЦЕВОДНОЕ ТОВАРИЩЕСТВО

)—(продает)—(

ЯИЧКИ племенных кур РАЗНЫХ ПОРОД.

Обращаться: 2-я Коломенская, дом № 11, кв. 3 тов. Карпюку

Згубленыя і ўкрадзеныя наступныя дакуманты лічыць несапраўднымі:

Паявая кніжка № 1.043 і квіт. лясьніцтва на 11 р. 09 к., выд. на імя Зарэнка І. 913

Чырвонаарм. кніжка Корзюка Э. 914

Вучотная кніжка дапрызыўніка Багдановіча К. В., выд. Заслаўскім РВК за № 1. 915

Асабовая кніжка № 37 Міхейчыка І. І., выд. б. Верхменск. ВВК. 916

Вучотная конская кніжка, выд. Заслаўскім РВК, і пасьведчаньне, выд. Бейскім ОДПУ на імя Зыбеля С. Н. 917

Віза Лукомскага І. А., выд. 15 пагранатрадам. 918

Членскі білет № 44.944 Гушча Б., выд. саюзам Рабземлесу. 919

Членск. кніжка № 27 Кучмеля Т., выд. Смалявіцкім РК узаемадапамогі. 920

Членскі білет № 3.926 Кучмеля Т., выд. саюзам саўгандальслужачых. 921

Кошт публікацыі аб згубе аднаго дакуманту	50 кап.
Кошт публікацыі аб скасаваньні шлюбу	3 руб.

Застаўся 1 дзень

—)ДА 1-га ЧЭРВЕНЯ(—

НА ЧЭРВЕНЬ і да канца году | ПАСЬПЯШЭЦЕСЯ ЗДАЦЬ ПАДПІСКУ НА ГАЗЭТУ | НА ЧЭРВЕНЬ і да канца году

ЗЬВЯЗДА

(орган ЦК КП(б)Б)

УМОВЫ ПАДПІСКІ

на 1 м-ц — 90 кап.	на 6 м-цаў—5 руб. —
„ 3 „ 2 р. 60 кап.	„ год . . —9 „ 75 к.

Газэта „Зьвязда" дае сваім падпісчыкам дадаткам часопіс „БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ" за 15 к. на мес. (замест 25 к.)

Канторай газэты „ЗЬВЯЗДА" прымаецца падпіска НА ЧАСОПІСЬ „ПОЛЫМЯ"

Падпісная цана: на год—10 руб., на 6 м.—5 р., 3 м.—2 р. 50 к.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА:

У МЕНСКУ: галоўнай к-рай газ. „ЗЬВЯЗДА" Савецкая, № 63, 3-ці паверх, тэл. 7-81, штодзённа ад 9-3 гадз., упоўнаважанымі галоўнай канторы і разносчыкамі газэты.

У ПРАВІНЦЫІ: аддзяленьнямі выдавецтваў „Известія" і „Правда", аддзяленьнямі Белдзяржвыдавецтва, упоўнаважанымі галоўнай канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі канторамі.

ЗАОЧНЫЕ КУРСЫ БУХГАЛТЕРИИ, КАЛЬКУЛЯЦИИ И СТАТИСТИКИ

ПРИ Ц К С Б

Продолжительность курса—8 МЕСЯЦЕВ.

Поступать на курсы можно в любой месяц года.

Принимаются лица с образованием не ниже 4 гр. семилетки.

ОКОНЧИВШИМ КУРСЫ ВЫДАЮТСЯ СВИДЕТЕЛЬСТВА.

Плата за первый месяц 5 руб., а за остальные по 4 руб. в месяц ВНОСИТСЯ В НАЧАЛЕ КАЖДОГО МЕСЯЦА ВПЕРЕД по адресу: Минск, Всекобанк, тек. счет № 682.

Подробн. условия высылаются за 2 восьмикопеечные марки. С запросами обращаться: Минск, Всекобанк, заочным курсам.

Друкарня газэты «Зьвязда»—Менск.

Менск Галоўліт № 300.